

Jaarverslag 2017

Sepe Smits

MEER INFO?
WWW.SPORT.VLAANDEREN

SPORT.
VLAANDEREN

Naar één loket voor de sport

Sport krijgt in Vlaanderen almaar duidelijker één gezicht, en daarachter gaat Sport Vlaanderen schuil. In 2016 verdween het departement Sport, in 2017 verdwenen de provincies voor alles wat persoonsgebonden materie en dus ook sport is. Zowel toen als nu heeft Sport Vlaanderen al deze taken overgenomen.

Daardoor groeien we, steeds meer in de rol die we willen opnemen: de eenloket-functie voor breedtesport en topsport in Vlaanderen. En daar is vooral onze klant, de sporter, bij gebaat: minder versnippering, duidelijker structuren, betere focus op één gemeenschappelijk doel. We willen zoveel mogelijk mensen tot sporten aanzetten, het liefst zo lang en zo kwaliteitsvol mogelijk.

Om zoveel mogelijk mensen te prikkelen om te sporten, moeten we inventief en innovatief uit de hoek komen. Omdat de tijd waarover mensen beschikken beperkt is, passen we sporten in, tijdens en na de schooluren, op het werk, in de natuur, in de 'ouderopvang' terwijl de kindjes sporten, en overal waar het kan. Om onszelf en de hele sector te inspireren, organiseren we tweejaarlijks een sportinnovatiecongres. We onderzoeken wat gaming en virtual reality voor de sport kunnen betekenen. We stimuleren zoveel mogelijk beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek. Voor we in oktober 2017 van start gingen met een structureel 'Onderzoeksplatform Sport' resulteerden al drie onderzoeksprojecten in gebruiksklare instrumenten voor de sportsector.

Het is niet omdat we meer en meer evolueren naar een kennis- en experti-

secentrum en nieuwe taken opnemen, zoals de ondersteuning van G-sport en sportevenementen, dat we onze aandacht laten afleiden van onze core-business. We voeren het beleid uit van de minister van Sport, Philippe Muyters. We verzorgen al vele jaren met grote inzet sportpromotie en de sportwerking in Vlaanderen. Ook zijn veel van onze collega's in onze veertien sportcentra elke dag in de weer om duizenden sportklassers en sportkampers onvergetelijke sportdagen te bezorgen. In die sportcentra ontvangen we ook honderden clubs en sporters die op stage zijn of van een weekendarrangement genieten, en ontelbare 'vrije gebruikers' die er komen zwemmen, squashen, paardrijden of lopen.

In 2016 en 2017 maakten we ook grote toekomstplannen: van een globaal sportinfrastructuurplan en een visienota op onze centra tot een topsportactieplan voor de olympiade 2017-2020 en een visie op de Vlaamse Trainersschool. In 2018 leggen we ons toe op een langetermijnvisie op sportpromotie. Samen met alle sportactoren in Vlaanderen buigen we ons over de evolutie van breedtesport en wat de rol van Sport Vlaanderen in de promotie van sport kan zijn.

Ondertussen leggen we ons toe op de extra taken die we sinds kort opnemen. We streven ernaar om die rol van eenloketfunctie in de sport in Vlaanderen zo goed mogelijk te spelen. Dat doen we uiteraard niet alleen, maar samen met alle sportactoren op het terrein. En daarvoor moeten we met tomeloze inzet oefenen, elke dag. Niet zo verschillend van topsport eigenlijk.

Philippe Paquay
Administrateur-generaal

Axelle Dauwens op het Belgisch kampioenschap atletiek, Brussel 2017: 400 m hordelopen.

INHOUDSTAFEL

THEMA **1**

OVER ONS

THEMA **2**

**DE SPORTER
STAAT ALTIJD
CENTRAAL**

THEMA **3**

**INNOVATIE EN
ONDERZOEK**

THEMA **4**

**WE STREVEN
NAAR KWALITEIT
EN EXCELLENTIE**

THEMA

1

OVER ONS

OVER ONS

WE NEMEN NIEUWE TAKEN OP

In 2016 namen we alle bevoegdheden van de afdeling Sport van het departement CJSM over, zodat alle kennis, ervaring en bevoegdheden op Vlaams niveau onverdeeld bij één instantie zitten: Sport Vlaanderen. In 2017 bereidden we ons voor om er alle sportbevoegdheden van de provincies bij te nemen, omdat dat niveau op 1 januari 2018 verdwijnt voor alle persoonsgebonden materies.

Daarom stoomde Sport Vlaanderen zich klaar om in nauwe samenwerking met de provincies zes taken over te nemen. Samen met de provincies en relevante experts uit de sportsector hebben wij deze taken met de beste praktijkvoorbeelden als leidraad, en in consensus, maximaal ingepast in het Vlaams sportbeleid. Elke taak in elke provincie zal vanaf 2018 op dezelfde manier ondersteund worden, terwijl we toch rekening houden met de geografische eigenheid.

Niet alleen komen de bevoegdheden en de middelen naar Sport Vlaanderen, we verwelkomen ook 62 nieuwe personeelsleden naar aanleiding van deze transitie. Onze nieuwe collega's worden ingeschakeld op het hoofdbestuur, in de vijf promotiediensten en in vijf van onze centra. 22 personeelsleden zullen werken in de enige instelling die op 1 januari 2018 overkomt naar Sport Vlaanderen: het 'Peerdsbos' in Brasschaat.

Het zal niemand verbazen dat we op onze weg langs alle provinciale sportdiensten heel wat goede praktijkvoorbeelden tegenkwamen. De beste projecten uit de provincies willen we dan ook graag in fases implementeren in heel Vlaanderen. We doen dit stapsgewijs omdat we rekening moeten houden met de beschikbare middelen en de prioritaire beleidskeuzes die zijn gemaakt.

In alle keuzes die we in het afgelopen jaar maakten, was het belangrijkste uitgangspunt onze uitdrukkelijke wens om in heel Vlaanderen een uniform sportbeleid te voeren. We willen dat het sportbeleid voor alle mensen die in Vlaanderen wonen gelijkaardig loopt.

De zes thema's waarvoor de provincie verantwoordelijk was, en die nu naar Sport Vlaanderen overkomen, zijn:

- G-sport
- Regiowerking rond sport
- Bovenlokale sportevenementen
- Bovenlokale sportinfrastructuur
- Sport, natuur en ruimtelijke ordening
- De uitleendiensten voor sportmateriaal

1

OVER
ONS

VERSCHILLENDE WERVEN

Sport Vlaanderen ging voor elke 'werf', zoals wij ze noemen, met een werkgroep aan de slag met daarin vertegenwoordigers uit de provincies en experts uit de sportsector, als dat nodig was. Deze werkgroepen hebben samen de inhoudelijke overgang van de provincie naar het Vlaamse niveau voorbereid. Zij zijn het ook die de inhoudelijke keuzes hebben vastgelegd.

G-sport

Voor G-sport blijven er drie hoofdrolspelers over, die elkaar perfect aanvullen, en wier taken duidelijk omlind zijn: de G-sportfederatie (fusie van Parentee en Psylos), de vzw G-sport Vlaanderen en Sport Vlaanderen.

De lokale en regionale G-sportactoren zullen verder ondersteund worden door de G-sportcoaches die actief zijn binnen de vijf promotiediensten van Sport Vlaanderen.

Het succesvolle G-Sportfonds uit de provincie Antwerpen wordt uitgerold over heel Vlaanderen, omdat we zo meer middelen kunnen genereren voor G-Sport. Dat Vlaamse G-Sportfonds is ondertussen een deel van de vzw G-Sport Vlaanderen.

Op het moment dat dit allemaal van start gaat, op 1 januari 2018, zal Sport Vlaanderen meteen ook het enige [subsidieloket](#) zijn voor heel Vlaanderen wat G-sport betreft.

Regiowerking

De tweede werf betreft de regiowerking rond sport. Daarin spelen onze vijf promotiediensten een bijzonder belangrijke rol: ze zullen de bovenlokale en intergemeentelijke samenwerking, die vraaggestuurd werkt versterken en ondersteunen.

Bovenlokale sportevenementen

De derde werf die we van de provincies overnemen, is de ondersteuning van bovenlokale evenementen. Daarvoor werden nieuwe subsidiereglementen opgemaakt en sinds augustus 2017 gelanceerd door Sport Vlaanderen. De integratie van beide zorgt ervoor dat voor de evenementen ter promotie van een breed sportaanbod, topsportevenementen in Vlaanderen en evenementen ondersteund door de provincies zogoed als niets uit de boot valt.

Uiteraard trekken we alle evenementen die we ondersteunen mee in het sportpromotiebad van Sport Vlaanderen: we maken ze zo zichtbaar mogelijk, bijvoorbeeld door ze duidelijk te linken aan onze campagne [#sportersbelevenmeer](#). Voor meer informatie over het type evenementen dat we ondersteunen, over hoe en wanneer je je aanvragen moet indienen, kan je terecht op [onze website](#).

Bovenlokale Sportinfrastructuur

De vierde werf is de bovenlokale sportinfrastructuur. We brachten alle dossiers in kaart. Degene die de provincies in 2017 niet meer konden afhandelen, worden vanaf 1 januari 2018 door de afdeling Sportinfrastructuur van Sport Vlaanderen opgevolgd. Daar beoordelen onze medewerkers nauwgezet wat er voor elk dossier administratief, inhoudelijk en financieel nodig is. In het [Glo-baal Sportinfrastructuurplan Vlaanderen](#) staat de nieuwe beleidsvisie beschreven, en daarin was al rekening gehouden met wat er voor de provincies te doen stond.

Sport, natuur en ruimtelijke ordening

Sport Vlaanderen blijft onverminderd inzetten op [sport en natuur](#). Onze loopomlopen, 100%-natuuromlopen en mountainbikeroutes zijn voltreffers voor recreatieve sporters die zoeken naar vlot toegankelijke natuur. Op Vlaams niveau blijven we ervoor zorgen dat ze overal op dezelfde manier en met dezelfde kwaliteit worden aangeboden. Door dat kader aan te reiken en te bewaken ondersteunen we de steden en gemeentes. Want zij zijn het die de routes mee-ontwikkelen, promoten en onderhouden. Voor de aanvraag- en goedkeuringsprocedure van eenmalige toertochten ontwikkelen we een online tool. Die bestond tot nog toe in een eerste versie alleen voor Oost-Vlaanderen. Met de provinciale toeristische diensten ontwikkelen we dan weer volop uniforme ruiter- en menpaden in Vlaanderen.

Uitleendiensten

Is er een dankbaardere manier om mensen vlot tot sporten aan te zetten dan hen het materiaal uit te lenen? We hebben in [vijf uitleendiensten](#), eentje per provincie, van alles voor iedereen: van duikbrillen en badmintonrackets tot trampolines. Al het sportmateriaal van de provincies krijgt netjes een nieuwe plaats in de uitleendiensten die Sport Vlaanderen sowieso al had. We lenen alles gratis uit. Je moet het wel terugbrengen, in onberispelijke staat uiteraard. Nieuw in ons aanbod zijn wackitball en beachtennis, en vanaf 2018 hebben we ook G-sport materiaal.

De impact van al deze nieuwe taken op de werking van de promotiediensten van Sport Vlaanderen is groot. Maar we grijpen ze ook aan als een kans om onze dienstverlening uit te breiden, te professionaliseren en de kwaliteit ervan te verhogen. Door experts te betrekken in bijvoorbeeld schoolsport, sport & natuur en G-sport.

**UITLEENDIENST
SPORTMATERIAAL**

GRATIS
ontlenen van sportmateriaal

Alle info, voorwaarden en reglement op www.sport.vlaanderen/uitleendiensten

[#sportersbelevenmeer](#) **SPORT.
VLAANDEREN**

DE RECREATIEDOMEINEN BLIJVEN BIJ DE PROVINCIES, BEHALVE HET PEERDSBOS

Van de provincies komen niet alleen taken over, maar ook het provinciaal sportcentrum Peerdsbos komt in handen van Sport Vlaanderen. Daarmee wordt het ons veertiende sportcentrum. Ook nog in Antwerpen is het provinciaal wielercentrum in Wilrijk al van de provincie naar de stad overgedragen. Net zoals in Gent het Huis van de Sport naar de stad Gent gaat.

Andere provinciale recreatiedomeinen blijven bij de provincies, net zoals het personeel en de middelen ervoor. In West-Vlaanderen blijft ook het Olympia-zwembad in Brugge eigendom van de provincie.

WAT DOET SPORT VLAANDEREN?

Wij zijn de sportadministratie van de Vlaamse overheid, en wij hebben een missie: Wij willen zoveel mogelijk mensen langdurig sport laten beleven. En we doen er alles aan om hen die sport zo kwalitatief hoogstaand mogelijk aan te bieden. Of je nu een recreatief sporter bent of een topsporter: je krijgt altijd onze volle aandacht. We hechten daarom enorm veel belang aan goed opgeleide trainers, sportbegeleiders en clubbestuurders.

De Vlaamse Trainersschool reikt jaarlijks meer dan 5.500 diploma's uit aan sportbegeleiders die met succes een opleiding hebben gevolgd. Wie sportactiviteiten aanbiedt en een gediplomeerde trainer in huis haalt, weet dat zijn sporters in goede handen zijn. Topsporters vinden in Sport Vlaanderen een centraal aanspreekpunt voor al hun behoeften. Alle mogelijkheden, opleidingen en ondersteuning voor topsport verzameld op één plek maakt het voor de topsporter eenvoudiger en vooral efficiënter om al zijn ambities waar te maken.

In onze 14 goed uitgeruste sportcentra leven jaarlijks bijna 8.000 jongeren zich uit in één van onze sportkampen, maar ook clubs, scholen, bedrijven en individuele sporters kunnen er het hele jaar door terecht voor sportlessen, sportklassen, bedrijfssportdagen of voor het wekelijkse uurtje sport. Omdat we erover willen waken dat lokale besturen, maar ook sportfederaties, -clubs en andere sportactoren op een kwaliteitsvolle manier sport aanbieden, ondersteunen we hen waar nodig. Op financieel, logistiek of organisatorisch vlak. Wij geven ook financiële hulp en advies bij het (ver)bouwen van sportinfrastructuur of voor de organisatie van evenementen. Onze kennis en expertise maken van ons ook een waardevolle partner voor beleidsmakers op alle niveaus.

SPORT.
VLAANDEREN

THEMA **2**

**DE SPORTER STAAT
ALTIJD CENTRAAL**

“t is menens met
de goede voornemens’

2

SPORTER
CENTRAAL

DE SPORTER STAAT ALTIJD CENTRAAL

Of het nu over schoolkinderen, sportkampers, G-sporters, ouders met jonge kinderen of topsporters gaat. Wij bij Sport Vlaanderen, vinden dat de sporter altijd centraal moet staan. Als het over de sportbeleving gaat, is dat overduidelijk zo. Maar zeer zeker ook als het om ondersteuning en begeleiding gaat: we streven naar de hoogste kwaliteit van sportbeoefening.

EEN JAAR START JE MET GOEDE VOORNEMENS

2017 was het eerste jaar dat Sport Vlaanderen samen met Studio Brussel op gang trok met de actie: ‘t is menens met de goede voornemens’. Om beginnende sporters te helpen om alvast dat sportieve goede voornemen tot een goed einde te brengen, organiseerden we events die we lieten begeleiden door de allerbesten: hockeymannen Thomas Briels en Manu Stockbroeckx van de Red Lions beten de spits af met een hockey-initiatie en een sprinttraining, ex-tienkampster Hans Van Alphen liep samen met vele enthousiastelingen in provinciedomein De Teut. ‘t is menens met de goede voornemens’ bleef een week lang een hot item op StuBru. De actie wordt vervolgd.

GAVERE IS ONZE EERSTE #SPORTERSBELEVENMEER-GEMEENTE/STAD VAN DE WEEK

Vanaf januari 2017 bekronen we wekelijks een stad of een gemeente met de titel ‘#sportersbelevenmeer-gemeente/stad van de week’. Zij die die week de hashtag #sportersbelevenmeer in woord en daad het meest kracht bijzet, verdient de titel. Gavere kreeg ze als eerste, nadat het Kleutersportland organiseerde. Op dat gratis evenement maakten kleuters kennis met sport, op een parcours met turntoestellen, trampolines en valmatten.

WE REIKTEN 114 #SPORTERSBELEVENMEER-AWARDS UIT

Steden en gemeenten konden in 2017 ook een [#sportersbelevenmeer-award](#) winnen voor hun inzet over het hele jaar 2017. Sport Vlaanderen daagde ze allemaal uit om eraan deel te nemen: als ze vijf uitdagingen tot een goed einde brachten, mochten ze zich een jaar lang [#sportersbelevenmeer-gemeente](#) of [-stad](#) noemen.

153 gemeenten en steden deden mee, en 114 van hen slaagden in hun opzet. Tijdens een provinciale huldiging namen ze hun award officieel in ontvangst.

Op deze huldigingen werden naast de ‘[#sportersbelevenmeer-award](#)’ ook prijzen per uitdaging uitgereikt aan de gemeente, stad, sportclub of school die de grootste inzet had getoond of de origineelste invulling aan de uitdaging had gegeven.

Per provincie werd bovendien een ‘overall winnaar’ bekendgemaakt: Beerse (Antwerpen), Deinze (Oost-Vlaanderen), Hasselt (Limburg), Roeselare (West-Vlaanderen), Sint-Pieters-Leeuw (Vlaams-Brabant).

De stad Hasselt ging in Limburg aan de haal met de [#sportersbelevenmeer-award](#).

SPORTIEVE OUDEROPVANG WANNEER KINDJES SPORTEN

Hoe zet je gezinnen aan tot sporten als de ouders aangeven dat ze te weinig tijd hebben? Dat was de vraag waarmee Sport Vlaanderen aan de slag ging.

Samen met Gezinssport Vlaanderen gingen we op zoek naar goede praktijkvoorbeelden. En die vonden we in sportclubs die sportieve ouderopvang aanbieden terwijl de kinderen aan het sporten zijn. Een slimme oplossing is dat, clubs die initiatieven organiseren om gezinnen meer samen te doen sporten, hen samen een sport aan te leren en G-sporters samen met hun ouders, broers en zussen te laten sporten. Vlaanderen biedt heel wat moois aan. [Negen van zulke initiatieven](#) hebben we gebundeld in een handige [brochure](#) voor sportclubs, om ze op te pikken en zelf toe te passen, in alle mogelijke varianten.

Eén daarvan is het initiatief van de sportdienst van Maldegem. Daar organiseren ze tijdens de Multimove-lessen sportieve ouderopvang. De minister van Sport, Philippe Muyters, en Sport Vlaanderen geloven sterk in dit initiatief als deel van de oplossing om gezinnen aan het sporten te krijgen en we promoten het dan ook over heel Vlaanderen.

SPORTEN VOOR, TIJDENS EN OP HET WERK

Dat sporters meer beleven, is ontegensprekelijk zo. En dat je er de tijd voor moet vinden ook. Daarom stimuleren we werkgevers en werknemers om bewegen en sporten een plaats te geven in de werkdagen. Dat kan door naar het werk te fietsen of te stappen, of door op het werk, tijdens de lunchpauze bijvoorbeeld van alles te organiseren. De kans dat mensen met meer goesting gaan werken, is reëel. Door samen te sporten, leer je collega's op een andere manier kennen en draag je bij tot een aangename werkomgeving. Fitte collega's zijn niet alleen gezonder, ze voelen zich ook beter en ze zijn minder vaak ziek. Kortom, sportieve werknemers zorgen voor een sportieve onderneming en vice versa. Daarom lanceerde Sport Vlaanderen, samen met VDAB en met de werkgeversorganisaties Unizo, Voka en NSZ, het [actieplan Sport op het werk](#).

We proberen ondernemingen van alle voordelen van sport op het werk te overtuigen met promotiestickers, voetstapstickers en ander pr-materiaal dat we hen gratis leveren. In 2017 bereikten we 196 bedrijven, in profit en non-profit.

Uiteraard gaan we nog een stapje verder. Sport Vlaanderen biedt bedrijven ook een

gratis nulmeting aan van hun sportieve toestand, met de [Sport- en Beweegscan](#). Deze scan van het bedrijf brengt alle sportieve noden en behoeften van zijn werknemers in kaart. Sport Vlaanderen analyseert de gegevens, geeft tips en tricks mee en licht ze vervolgens ook toe in de onderneming. Dat laat bedrijven toe om grassroots-initiatieven te doen ontstaan. Die hebben altijd meer kans op slagen dan voorstellen die van bovenaf komen. Zo'n 135 bedrijven, goed voor meer dan 10.000 respondenten, gingen in 2017 aan de slag met deze scan.

Sport Vlaanderen is het aan zichzelf verplicht om qua sportcultuur het goede voorbeeld te geven. En daar maakten we in 2017 werk van. Een groepje vrijwilligers boog zich in het team Move@work over een programma en een actieplan. Onze werknemers kregen de kans om hun fysieke fitheid te laten testen. En daaraan koppelden we een 12-weken-schema met een hertest. We deden aan start-to-run-sessies, wandelmiddagen, yoga en core stability en we namen met een delegatie deel aan de [Europese bedrijfspportspelen](#).

LAATSTE JAAR 'SPORT BEWEEGT JE SCHOOL 1.0'. TIJD VOOR 2.0

Omdat onze kinderen te weinig sporten en omdat er in een schooldag meerdere momenten zijn om sport een plek te geven in het dagelijks leven van kinderen, hebben we in 2013 'sport beweegt je school' in het leven geroepen. Het is een instrument dat Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS) samen met Sport Vlaanderen aan de scholen aanbiedt om hen ertoe aan te zetten een sport- en bewegingsbeleid uit te bouwen, door sport voor, tijdens, tussen en na de lessen aan te bieden. Als dat op een structurele manier gebeurt, zijn de slaagkansen veel groter dan wanneer sport ad hoc en eerder toevallig aan bod komt. Veel kinderen bewegen zelfs te weinig om de minimale beweegnorm te halen. Met 'sport beweegt je school' reiken we scholen ideeën aan voor fietsroutes, middagsport, sport op de speelplaats, sporttussendoortjes en een naschools sportaanbod.

Over de vier jaar waarin 'Sport beweegt je school' bestond, bereikten we er jaarlijks gemiddeld 2285 scholen mee, dat is 64 procent van alle Vlaamse scholen. We startten telkens met een scan van de beginsituatie in de betreffende school en van daaruit bepaalden we wat het dringendst was om aan te pakken. Dat leidde tot een plan, een check ervan en in 45 procent van de gevallen ook daadwerkelijk tot actie. Omdat 'Sport beweegt je school' wel degelijk een effect heeft op het bewegingsbeleid in scholen, beslisten we om een vervolgtraject te voorzien: '[Sport beweegt je school 2.0](#)'. We willen er de kinderen mee uit hun zetel jagen. Op 1 september 2017 ging het nieuwe traject van start.

Sport aanbieden voor, tijdens of na de lessen maakt het waarschijnlijk dat sport een rol krijgt in het leven.

Sportinitiaties voor kleine groepen leerlingen op de Sportsterrendagen.

SPORTSTERRENDAGEN SLAAN AAN BIJ LEERLINGEN

Al in zijn tweede jaargang zijn de [Sportsterrendagen](#) uitgebreid: van drie naar vijf provincies. Met twee à drie dagen per provincie namen om en bij de 20.000 leerlingen aan het nieuwe schoolsportevenement deel. Voor de lagere school staat het in het teken van 'sport je droom', vanaf het vierde leerjaar en in het middelbaar is het 'sport daagt je uit'.

Het concept werkt. Jongeren worden meer dan vroeger aangesproken op hun eigen interesses, de dagen zijn volledig opgebouwd rond hun sportgerelateerde 'bucket lists'. En omdat de initiaties aan kleine groepen worden gegeven, is de sportbeleving van de jongeren groot.

Vanaf 2018 breiden we ook de dagen per provincie uit, dat is de enige manier om nog meer leerlingen te laten deelnemen. Scholen van alle netten en in alle provincies kunnen zich ervoor inschrijven, net zoals ze dat kunnen voor onze andere activiteiten, zoals de [Survival Trophy](#): een hindernissenloop die de scholieren in groepjes afleggen, helemaal voor de fun. Een succesvolle formule die elk jaar helemaal volgeboekt is in de vier provincies waarin we ze organiseren.

Survival Trophy: een hindernissenparcours met groot fungehalte.

MET 32 'FOLLO'S' PROMOTEN WE EEN 'BREDE SCHOOL MET SPORTAANBOD'

32 halftijds uit het onderwijs gedetacheerde leerkrachten promoten in opdracht van Sport Vlaanderen het naschools sportaanbod. Dat bestaat voor de lagere school uit de Sportsnack, voor het middelbaar onderwijs uit de SNS-pas (SNS staat voor Sport Na School).

De [Sportsnack](#) is een kant-en-klaar pakket voor sportieve naschoolse opvang: veel spel en beweging op school. In 2017 namen er 15.820 leerlingen uit 111 gemeenten en 302 scholen aan deel – dat zijn 45 scholen meer dan het jaar voordien, en we hopen ze nog sterk uit te breiden. Dezelfde ambitie hebben we met de SNS-pas: in 2017 verdeelden we 11.515 passen, in 2016 waren dat er 10.614. Met de SNS-pas, waarmee jongeren met serieuze korting kunnen sporten in fitnessketens en sportcentra, bereiken we meer meisjes, en meer jongeren die geen lid zijn van een sportclub. De [SNS-pas](#) is vrijblijvend en hij laat zapgedrag toe. Dat slaat aan. En we bereiken een van onze doelen: met de SNS-pas zetten we jongeren die nauwelijks sportten tot sporten aan.

De 32 follo's nemen de promotie in de scholen op zich en ze maken afspraken met lokale aanbieders van sport. Dat aanbod varieert dan ook van regio tot regio, de jongeren kunnen het online en in een brochure terugvinden.

G-SPORT GAAT VLAAMS

In 2017 bereidden we alles voor om de bevoegdheden voor G-sport van de provincies over te brengen naar Sport Vlaanderen, en alle betrokkenen daarvan op de hoogte te brengen. Zo worden nu bijvoorbeeld alle **subsidies** voor de ondersteuning van internationale en laagdrempelige G-sportevenementen en voor duurzame en opstartende G-sportclubwerkingen toegekend op Vlaams niveau. De subsidiereglementen die daarvoor nu gelden, hebben we in infosessies toegelicht aan lokale besturen, scholen, sportclubs en federaties. In 2017 is het hele G-sportlandschap hertekend, en zal het voor iedereen in zijn nieuwe werking zichtbaar zijn in 2018.

De doelgroep voor G-sport bleek altijd al veel te verspreid om haar met een lokaal aanbod te kunnen bereiken. Zolang G-sport een bevoegdheid van de provincies was, had elke provincie wel haar eigen werkwijze en regels. Waardoor het kon dat een beginnende sportclub in Limburg wel ondersteund werd, maar in Oost-Vlaanderen niet. Door de G-sport vanaf 2018 Vlaams te organiseren, komt er meer uniformiteit in het beleid, wat uiteindelijk elke G-sporter ten goede komt. En de beste praktijkvoorbeelden uit de provincies implementeren we ook graag op Vlaams niveau.

TOPSPORTERS BEZOEKEN ONZE SPORTKAMPEN

Zeilster Evi Van Acker bezoekt zeilsportkamp in Willebroek.

In onze sportcentra staat sportbeleving altijd centraal. Onze **sportkampen** houden we uiteraard aantrekkelijk door goed te variëren in het sportaanbod, en dat af te stemmen op de belevingswereld van de jongeren. Sporttechnisch mikken we op de allerhoogste kwaliteit. En een topsporter die hier en daar een bezoekje brengt is altijd mooi meegenomen om het vuur aan te wakkeren.

In 2017 konden de kinderen op kamp toppers uitvragen over hun topsportleven, hun ambities en hun motivatie. Onder hen grote vrouwen, als Evi Van Acker en Emma Plasschaert (beide zeilsters), Louise Carton (atlete) en Karin Donckers (eventingamazone).

NAAR ÉÉN BELEIDSNETWERK GELIJKE KANSSEN IN DE SPORT

In 2017 zijn de strategische structuren voor doelgroepen geëvalueerd. Het ging om sport & armoede, senioren sport en sport & interculturaliteit.

De conclusie was dat gelijke kansen in de sport een gezamenlijk beleidsnetwerk verdiende, dat we eind 2018 zullen vormgeven.

Aangezien in alle thema's veelal dezelfde partners betrokken zijn, zal de efficiëntie omhoog gaan als er geen versnipperd beleid meer wordt gevoerd.

IEDEREEN ZEGT 'NEEN' TEGEN SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

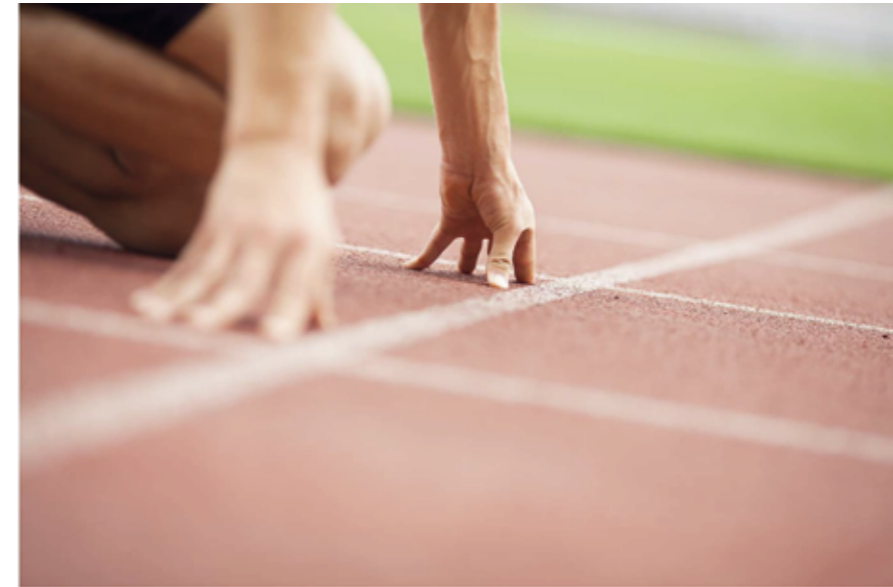
Seksueel grensoverschrijdend gedrag was in 2017 een veelbesproken thema, jammer genoeg ook in de sport. Het [Europese VOICE-project](#) verzamelde en analyseerde getuigenissen van seksueel geweld in de sport. Dit zorgde in Vlaanderen voor een kantelmoment. Zo zeggen vier topsporters - Pieter Timmers, Ann-Sophie Duyck, Jaouad Achab en Ann Simons - luid en duidelijk in een clipje: 'seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft geen plaats in de sport'.

Zo kwamen in de loop van 2017 de tongen ook in Vlaanderen meer en meer los. De zaak kreeg zulke proporties dat er in het Vlaams Parlement een bijzondere commissie in het leven werd geroepen. Die had oorspronkelijk alleen sport als thema, maar breidde al snel uit naar hoeken en geledingen van de samenleving zodra #metoo een universeel en allesoverschrijdend karakter kreeg.

Vanuit Sport Vlaanderen (in samenwerking met VSF en ICES) stuurden we een bevraging uit naar alle sportfederaties om beter te begrijpen hoe ze met zulke situaties omgaan. Om hen te helpen zich er beter tegen te wapenen, schreven we in onze samenwerkingsovereenkomst met hen een doelstellingskader in. Dat eist continue aandacht voor de

problematiek, doorlopende vorming, preventie en sensibilisering. Tegen februari 2018 moeten alle federaties ook een aanspreekpunt integriteit aanstellen. Om hen in al die doelstellingen te ondersteunen, besliste Vlaams minister van Sport Philippe Muyters, om een opleiding voor aanspreekpersonen integriteit met een syllabus te voorzien, om het Centrum Ethiek in de Sport, ICES, specifiek voor dit thema extra te ondersteunen, en om de federaties ook met enkele juridische adviezen en modellen bij te staan. Alleen zo kunnen de federaties de mentaliteitswijziging die in de sport en in de hele samenleving bezig is ook in de praktijk omzetten op het terrein.

Op 5 september vond er een [studiedag](#) plaats, vooral om alle getuigen te erkennen die het gedurfd hadden om in het VOICE-project hun stem te laten horen. Slachtoffers herkenden zich nu beter in de verhalen omdat ze zich in de sector afspeelden waarin ook hun verhaal had plaatsgevonden. Omdat het project zo waardevol is, heeft Vlaanderen het extra ondersteund om zoveel mogelijk getuigen te kunnen horen. Hun 'voice' werd in 2017 overduidelijk gehoord.

SANNE

Als jonge tiener zat ik in een emotioneel moeilijk periode. Er was iemand die naar mij luisterde, er was iemand die ik door en door vertrouwde. Er was mijn coach met wie ik kon praten als ik het moeilijk had. En zo kwam hij heel stilletjes in mijn hoofd. Zo begon zijn manipulatie.

Maar het ging verder. Hij bereikte mijn grens, maar heel subtiel ging hij over die grens. Die kleine stap over die grens werd een grote stap over de grens. Zonder het eerst al te goed te beseffen was er seksueel grensoverschrijdend gedrag. Toen ik vroeg om te stoppen ging zijn manipulatie verder, tot een moment dat hij mij helemaal in zijn macht had. Pas toen alles uitkwam is alles gestopt. Alles werd in de doofpot gestopt. Mijn wonden die ik had heb ik zelf moeten laten helen. Ik heb zelf hulp gezocht om mezelf terug te vinden. Ik heb zelf hard gevochten om terug te zijn wie ik nu ben.

Maar ik weet dan ook heel goed "Mijn wonden zijn geheeld, maar met mijn littekens moet ik leren leven. Die zullen er altijd zijn. Ook al ziet niemand ze!"

SANNE
28 jaar, atletiek

THEMA

3

INNOVATIE en ONDERZOEK

TOMORROWLAB®

NO INSIGHT TODAY,
NO FUTURE TOMORROW.

3

INNOVATIE
ONDERZOEK

INNOVEREN DOEN WE MET EVENTS EN ONDERZOEK

Omdat onze missie onveranderd luidt dat we zoveel mogelijk Vlamingen tot sporten willen aanzetten, zo duurzaam en kwaliteitsvol mogelijk, moeten we gelijke tred houden met de ontwikkelingen in de maatschappij en in de technologie. Om voldoende mensen te prikkelen om te sporten, moeten we zelf inventief en innovatief uit de hoek komen. Mensen geven namelijk aan dat ze het steeds drukker hebben, en dat ze zelf willen kiezen wanneer ze sporten. Dat betekent dat we naast het aanbod van de sportclub ook de individuele sporter moeten helpen.

Voor vele Vlamingen moet sport tegelijkertijd zo laagdrempelig mogelijk zijn, bijvoorbeeld omdat ze kampen met obesitas of omdat ze helemaal niet gewend zijn om te sporten. Dat gamen de favoriete 'sport' van jongeren is, daar kunnen we niet naast kijken. Daarom proberen we er een echte sport van te maken. Met virtual reality hoef je een fantasiewereld niet vanuit je zetel te beleven. Tot die belevingswereld van jongeren doordringen vermenigvuldigt onze slaagkansen om ze tot sporten aan te zetten zoveel meer dan te proberen het gamevirus te bestrijden.

Om al die redenen verdiepten we in 2017 onze focus op innovatie en onderzoek.

In het eerste volledige jaar dat onze samenwerking met **Tomorrowlab** liep, dat is het expertenteam van Living Tomorrow, stonden analyses en expertenquêtes centraal. Nu zijn we klaar om een toekomstvisie te ontwikkelen, die vertaald wordt in de praktijk: enerzijds in demo's en pilots en anderzijds in een organisatie- en samenwerkingsmodel dat ons in staat stelt om adequaat in te spelen op de snel veranderende wereld van de sport. Alle vragen waarop we samen met TomorrowLab wetenschappelijk gefundeerde antwoorden willen formuleren, hebben betrekking op hoe de sport er in 2040 uit zal zien. Met wie sporten we dan? Wanneer doen we dat? En welke infrastructuur hebben we daarvoor nodig? Met andere woorden: hoe moet die sporthal die we morgen gaan bouwen, eruitzien? En welke infrastructuur moeten we daarnaast nog voorzien? Wat wil de sporter over iets meer dan twintig jaar? Wat heeft hij daarvoor nodig? En hoe kan Sport Vlaanderen daarbij helpen?

Om voldoende kennis en inzicht te krijgen in alle mogelijkheden, organiseert Sport Vlaanderen zelf events rond innovatie, maar ondersteunt het evengoed externe partners die ermee aan de slag gaan.

Evy Gruyaert modereert het sportinnovatiecongres, samen met robot Zora.

PIONIERS AAN HET WOORD OP ONS SPORTINNOVATIECONGRES

Het zichtbaarste event dat we in 2017 zelf organiseerden, was het **Sportinnovatiecongres**, op 17 oktober op de sportinnovatiecampus in Brugge.

Na dat van 2015 was het ons tweede congres waarmee we de brede sportsector inspireerden tot innovatie: federaties, sportdiensten, sportclubs, docenten, onderzoekers en studenten, bedrijven, ondernemers, beleidsmakers en personeelsleden van Sport Vlaanderen. In 2017 draaide het hele congres rond #sportersbelevenmeer, onze campagneslogan.

Het staat als een paal boven water dat je als sporter meer kan beleven dankzij innovatie. Denk alleen al maar aan al de technologie om selfies te maken, zodat je met je vrienden kan delen wat je beleeft en de technologie die je schoenen sneller maakt en ook de mensen die ze dragen of de technologie waarmee je je prestaties steeds nauwgezet kan weergeven. Of de inno-

vatieve manier van denken en samenwerken die nieuwe sporten doen ontstaan en tot betere infrastructuur leiden.

We lieten alle congresdeelnemers zoveel mogelijk beleven en voelen wat innovatie in de sport kan betekenen, in alle aspecten ervan. 606 mensen namen deel aan ons congres en ze bezochten 30 inspiratiesessies, 3 workshops, 2 internationale expert classes, een innovatiemarkt met meer dan 30 standhouders en hun demonstraties, een panelgesprek over ondernemerschap in de sport en een B2B-matchmakingevent; ze zagen er ook binnen- en buitenlandse keynotes aan het werk.

Ter plekke organiseerden we met Vlajo vzw een innovatiekamp 'train de trainers', voor 30 docenten van hogescholen en universiteiten, onder het adagium: je kan je studenten maar innovatie bijbrengen als je er als docent zelf voldoende van af weet.

IN EEN VAN DE OUDSTE STEDEN VAN VLAANDEREN VIND JE DE SPORT VAN DE TOEKOMST

Vanzelfsprekend houden we onze sportinnovatiecongressen in onze **sportinnovatiecampus** in Brugge. Die campus is een samenwerkingsverband met Howest, en hij beleefde in 2017 zijn eerste volledige werkingsjaar. De campus is als sporthal volledig onconventioneel ingericht terwijl hij toch alle mogelijkheden biedt om er te sporten. Het is een proeftuin voor de sport- en beweegsector, een bruisende ontmoetingsplek voor (niet-) sporters, coaches, studenten, jonge starters en bedrijven en organisatoren die actief zijn in de sport- en gezondheidssector.

Naast het sportinnovatiecongres vonden er heel wat laagdrempelige sport- en beweegactiviteiten plaats, die de campus hostte of zelf organiseerde.

In de Sportinnovatiecampus vonden al heel wat VTS+-cursussen plaats, en de Gymfed organiseerde er haar tweejaarlijkse instructeurscursus freerunning. Samen met

Technopolis was er ook een drukbezochte Dag van de Wetenschap.

Geen dankbaarder locatie dan de sportinnovatiecampus voor wie de link wil leggen tussen beweging, sport, gezondheid en technologie. Maar op de campus kunnen de niet-georganiseerde sporters evengoed ook terecht voor dagelijkse sport- en bewegsessies: van yoga over core stability tot slackline; Bruggelingen zijn er getest en begeleid in hun traject naar Dwars door Brugge; in het najaar van 2017 zijn eerste tests gestart met lokale basketclubs om voor recreantploegen een videofeedbackstelsel op te zetten, en ook samenwerkingen met bedrijven gaan van start, zoals met het Nederlandse Embedded Fitness in de ontwikkeling van een trampolinegame.

Omdat de Sportinnovatiecampus op het terrein ligt van Sport Vlaanderen Brugge, met al zijn sportfaciliteiten, kunnen daar de inno-

tiefste **sportkampen** plaatsvinden die we in ons breed aanbod van sportkampen hebben. Zo waren er in 2017 'climbing up' en 'urban racket sports'-sportkampen. In het eerste combineren we klim, klauter- en bouldervaardigheden op de cubes – op grondniveau – met speelse muurvaardigheden die geen beveiliging vereisen. En uiteraard was er ook een interactieve klimgame.

In de 'urban racket sports' kwamen aan bod: spikeball, wackitball en pickleball. In 2018 combineren we klassieke racketsporten, zoals badminton, squash en tafeltennis met deze nieuwe sportdisciplines

**SPORT
INNOVATIE
—
CAMPUS**

SPORT EN WETENSCHAP: EEN ONAFSCHEIDELIJK DUO

Sport&Tech was nog een evenement dat we in 2017 organiseerden. Dit deden we samen met het Leuvense Sports. Tech Lab.

Technologie en wetenschap helpen sporters om hun prestaties blijvend te verbeteren, om het risico op blessures in te dijken en om coaches te helpen om hun team nog beter te begeleiden.

Op 10 december brachten we coaches, topsporters en wetenschappers samen. Enkelen lieten we plenair aan het woord, om te vertellen over hun ervaringen met deze nieuwe ontwikkelingen. Tegelijkertijd werden ook de resultaten van de Vlaamse leerstoelen Top-sport toegelicht.

Hoe ga je als topsporter en als scheidsrechter om met de wildgroei aan technologie en data?

Voetbalscheidsrechter Bart Vertenten vertelde over de soms moeizame en verwarrende communicatie tussen de scheidsrechters onderling op het veld.

Racepiloot Bert Longin ervoer de impact van de nieuwste technologieën als groot. Alle zijn ze erop gericht om de prestaties van auto en piloot te verbeteren, en dat gaat soms ver. Zo wordt ook het stressniveau van de piloot doorlopend gemeten.

Vital Heynen, voormalig bondscoach van de Red Dragons, liet zien hoe hij met nieuwe technologische tools zijn volleybalteam begeleidt.

David James, was als onderzoeker in technologie betrokken bij de voorbereidingen van team GB op de Olympische Spelen.

Voetbalscheidsrechter Bart Vertenten en racepiloot Bert Longin maakten de afwezigheid van Stoffel Vandoorne meer dan goed.

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK VOOR IEDEREEN IN DE PRAKTIJK GEBRACHT

Vernieuwen doe je uiteraard nooit zomaar. Daar moet je goede en gegronde redenen voor hebben, en een beleid dat een richting uitgaat. Daarom stimuleren we beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek. Voor we in oktober 2017 van start gingen met een structureel 'Onderzoeksplatform Sport' resulteerden drie onderzoeksprojecten in gebruiksklare tools voor de sportsector. Het gaat om competentie-ontwikkeling van jongeren in de sport, 'sport light' in sportclubs en krachttraining voor senioren.

> Het eerste project helpt jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties om zich via vrijwilligerswerk in de sport in werksituaties te bekwamen. De onderzoeksgroep Sport & Society van de Vrije Universiteit Brussel ontwikkelde een 'competentietoolkit' in samenwerking met **Jes vzw**. Ze bestaat uit een organisatorisch kader en een app, en ze is helemaal gratis te downloaden op www.sportandsociety.be/competentietoolkit.

> Het resultaat van het onderzoek **sport light** in de sportclub was een praktijkinstrument voor de sportfederaties om lichtgeorganiseerde sporters aan te trekken. Dat is een doelgroep die steeds meer aan belang wint. De praktijkgids zal in samenwerking met de Vlaamse Sportfederatie een deel worden van de werking en begeleiding van federaties.

Kwetsbare jongeren door vrijwilligerswerk in de sport sterk maken op de arbeidsmarkt.

Krachttraining voor in de club en voor thuis.

> Bij het derde onderzoek was Sport Vlaanderen het meest nabij betrokken: **krachttraining bij senioren**. Dat is een hot topic. Van het nut ervan, van de noodzaak zelfs, moeten we niemand meer overtuigen. Maar om van de theorie verleidelijke en efficiënte praktijk te maken, vraagt onderzoek en een goede aanpak. We streefden naar geïndividualiseerde krachttrainingsprogramma's die makkelijk zijn in gebruik. En we landden op een programma van twaalf weken met acht oefeningen, in drie verschillende niveaus. Omdat deelnemers de krachtoefeningen zowel in de club als individueel thuis moeten kunnen doen, bevat het programma een deel 'train-de-trainer' en een deel 'de-senior-traint-zichzelf'.

De **toolbox** is bijzonder populair bij clubs, sportdiensten, sportclubs, en sportfederaties. Okra, de sportfederatie voor 55+ers, nam zelfs 6000 deelnemersdoosjes af.

ONDERZOEK ONDERSTEUNT HET BELEID

Sinds 1 oktober 2017 bestaat het nieuwe [Onderzoekplatform Sport](#). Dat zal in de volgende vijf jaar alle wetenschappelijke onderzoeksprogramma's van de Vlaamse overheid bundelen. Het platform bestaat uit drie verschillende onderzoekslijnen: beleidsmonitoring, sportparticipatie en motorische ontwikkeling bij jonge kinderen.

Die zullen tot 2022 door onderzoekers van drie universiteiten (Katholieke Universiteit Leuven, Universiteit Gent en Vrije Universiteit Brussel) onder de loep genomen worden, onder leiding van promotor-coördinator Jeroen Scheerder. De Vlaamse overheid investeert in de komende vijf jaar ruim 1,1 miljoen euro in het Onderzoekplatform Sport.

Meer info vind je terug op www.sport.vlaanderen/onderzoekplatform-sport/.

Met **Beleidsmonitoring** zullen de onderzoekers de effectiviteit meten van de drie beleidsfocussen uit het decreet van de georganiseerde sportsector (dat dateert van 10 juni 2016, met de focussen jeugdsport, innovatie en laagdrempelig sporten).

Met **sportparticipatie** zullen de onderzoekers op basis van de Participatiesurvey 2019 inzicht schep- pen in sportparticipatie in Vlaan- deren, en de mechanismen die haar beïnvloeden.

Met de onderzoekslijn **motorische ontwikkeling bij jonge kinderen** zullen de onder- zoekers nagaan hoe efficiënt en ge- wenst bestaande initiatieven zijn die gericht zijn op de ontwikkeling van globale motorische competen- ties van kinderen.

OOK BELONEN WE SPORTFEDERATIES DIE INNOVEREN

De Vlaamse Regering wil innovatie in de sport stimuleren: sportfederaties of organisaties voor sportieve vrijetijdsbesteding die inzetten op innovatieve projecten en originele en vernieuwende beleidsinitiatieven op poten zetten, kunnen daarvoor rekenen op financiële ondersteuning via het decreet op de georganiseerde sport.

De bedoeling van de **beleidsfocus innovatie**? Via originele en vernieuwende initiatieven het bestaande sportaanbod verruimen en verdiepen en daardoor meer mensen bereiken en aanzetten tot sporten. Dat kan door nieuwe sporten aan te bieden, maar ook door innovatieve varianten van een bestaande sport aan te bieden. Of door een bestaande sport op een vernieuwende manier aan te bieden of te organiseren.

THEMA

4

KWALITEIT en EXCELLENTIE

WE STREVEN ALTIJD NAAR KWALITEIT EN EXCELLENTIE

EERSTE JAAR CODE GOED BESTUUR

De kwaliteit die organisaties bieden, gaat samen met de mate waarin ze goed bestuurd worden. Dat geldt zeker ook voor sportorganisaties.

Minister van Sport Philippe Muyters en Sport Vlaanderen gaven aan Arnout Geeraert (KU Leuven) de opdracht om de principes van goed bestuur in sportfederaties te beschrijven, en verankerden ze vervolgens in een decreet. Die ['Code Goed Bestuur'](#) ging voor de sportfederaties van start in 2017.

Ze stimuleert hen om op vier dimensies vooruitgang te boeken: **transparantie** (open en helder informeren); **democratie** (ruime inspraak en participatie aan beleidsprocessen); **interne verantwoording en controle** (mogelijkheid inbouwen van interne controleprocessen); **sociaal-maatschappelijke verantwoordelijkheid**.

Harde indicatoren (je voldoet eraan of je voldoet er niet aan) en zachte indicatoren (je kan ernaartoe evolueren tijdens de beleidsperiode) helpen hen om dat goede bestuur te implementeren. Wij gebruiken op onze beurt de indicatoren om de vooruitgang te evalueren. Aan die scores wordt nu, via het nieuwe [decreet op de georganiseer-](#)

[de sport](#), voor het eerst ook een deel van de federatiesubsidies gekoppeld.

De scores in dat eerste jaar, 2017, stelden ons in elk geval in staat om voor het eerst een 'foto goed bestuur' te maken van alle Vlaamse sportfederaties. Die leert ons dat federaties globaal genomen 'goed' scoren op transparantie, 'matig' op democratie en 'net voldoende' op interne verantwoording. Dat verbaast ons niet echt, omdat het makkelijker is voor een organisatie om relatief snel maatregelen te nemen die haar transparantie vergroten, door bijvoorbeeld beleidsplannen, jaarverslagen, statuten en notulen van vergaderingen te publiceren op de website. Moeilijker is het om haar 'interne verantwoording' bij te sturen. Dat veronderstelt namelijk structurele ingrepen die het mogelijk maken om interne procedures voor bijvoorbeeld belangenconflicten op te stellen, gedragscodes na te leven en aan zelfevaluatie te doen.

Hoe dan ook merken we in het algemeen een positieve evolutie bij de federaties, en een grote bereidheid.

4
KWALITEIT
EXCELLENTIE

Philip Mestdagh, coach van de Belgian Cats, onze nationale basketvrouwen.

KWALITEIT EXCELLEN-

WE GELOVEN IN GEKWALIFICEERDE SPORTBEGELEIDERS

We geloven dat sportbegeleiders de kennis, vaardigheden en attitude die ze in hun vak nodig hebben het snelst verwerven als ze opgeleid worden door experts.

En goed opgeleide sportbegeleiders komen vooral de sporters en hun motivering ten goede. Ze helpen ook blessures en drop-out te vermijden, ze leveren didactisch sterk werk, ze streven naar betere prestaties en een groot samenhangsgevoel.

Dat we zoveel belang hechten aan gekwalificeerde sportbegeleiders is niet nieuw. Anders zou de Vlaamse Trainerschool niet al 24 jaar bestaan als samenwerkingsverband van Sport Vlaanderen, de universiteiten en hogescholen met een LO-aanbod en de erkende sportfederaties. Wel nieuw is dat we sinds januari 2017 de sportfederaties financieel belonen die gekwalificeerde sportbegeleiders inzetten. Daarmee voldoen ze namelijk aan een van de belangrijkste kwalitatieve indicatoren van het nieuwe decreet op de georganiseerde sportsector.

Met sterke sportkaderopleidingen vorm je goede, gekwalificeerde sportbegeleiders. Integrale kwaliteitszorg is het sleutelwoord voor de VTS-opleidingen. Een

screeningsprocedure zorgt er sinds 2014 voor dat alle opleidingen volledig afgestemd zijn op een generiek competentie-rooster. Voor alle opleidingen Trainer A verwachten we dan weer een visietekst van de sportfederatie die een jury beoordeelt op kwaliteit. Alle opleidingen moeten aan bepaalde minimumeisen voldoen en specifiek voor de opleidingen Trainer A wordt een internationale benchmark gevraagd.

Elke cursist beoordeelt bovendien het eigen opleidings- of bijscholingstraject op zaken als inschrijvingsprocedure, cursusmateriaal, inhoud en docent. In 2017 was de tevredenheidsscore met 82 procent hoger dan ooit. Die stijgende scores hebben we te danken aan een hogere appreciatie van zowel administratieve en logistieke aspecten als de inhoudelijke kwaliteit van de cursussen.

Sterke docenten zijn essentieel voor sterke opleidingen. Daarom zetten we sterk in op de begeleiding van onze docenten.

SPORTBEGELEIDERS SCHOLEN ZICH STEEDS MEER BIJ

We zetten nog meer dan vroeger in op de permanente bijscholing van trainers. Meer trainers dan ooit tevoren (867 personen) volgden in 2017 een [VTS Plus-bijscholing](#). We voorzien steeds meer thema's, zo goed mogelijk afgestemd op de wensen en de behoeften van de trainers. Alle bijscholin-

gen VTS Plus zijn sporttakoverschrijdend. Ze gaan van inspanningsfysiologie (zaken als belasting en hartslagmeting), mentale en medische aspecten (overwinnen van angst en core stability bijvoorbeeld) tot trainingsregistratie, video-analyse en het gebruik van apps.

HELEMAAL NIEUW: DE VTS-APP

Omdat de applicatie die we hadden, de Sportdatabank-app, te groot en te complex werd om nog vlot intuïtief gebruikt te worden, ontdebelden we de info die erin zat. Zo kreeg de Vlaamse Trainersschool haar eigen nieuwe app. Ze is er voor cursisten, voor wie al een kwalificatie behaalde en voor de VTS-medewerkers. Het grootste voordeel van de [nieuwe app](#) is dat ze zo gebruiksvriendelijk is. Cursisten en lesgevers vinden er alles in terug: scores, lesroosters, routes en kalenders om meteen te importeren, aanwezigheden, attesten en kwalificaties. De app volgt elke trainer gedurende zijn hele loopbaan: alles blijft raadpleegbaar en

beschikbaar, en documenten worden automatisch gegenereerd. Bijzonder handig voor trainers die willen blijven bijscholen.

In de versie van 2017 heeft iedereen een eigen QR-code waarmee bijvoorbeeld de aanwezigheid op lessen, examens of bijscholing meteen kan worden geregistreerd. Geen overbodige luxe als je weet dat redders alleen hun job mogen uitoefenen als ze zich jaarlijks bijscholen. De eenloketfunctie die de Vlaamse Trainersschool al heeft voor alle trainersopleidingen streeft ze ook na voor bijscholing.

icoon
VTS-app

In 2016 openen we in Sport Vlaanderen Gent een top-schermsaal.

GEEN SPORT ZONDER DE JUISTE INFRASTRUCTUUR

Om te sporten hebben we **sportinfrastructuur** nodig: een voetbalveld om te voetballen, een zwembad om te zwemmen en een sporthal om... heel veel sporten te beoefenen. Een goed evenwicht bereik je alleen maar als je rekening houdt met de behoeften die er zijn in Vlaanderen. Zo zal elke gemeente een atletiekpiste en een voetbalveld kunnen gebruiken, maar niet per se een BMX-terrein en een hockeyveld. Wat lokaal is, laten we aan de lokale besturen over om te voorzien. Alles wat bovenlokaal is en ook alles wat voor topsport moet dienen, coördineren en subsidiëren we vanuit Sport Vlaanderen. In het verleden gebeurde dat voornamelijk ad hoc, maar sinds 2017 werken we met een structurele subsidieregeling voor **bovenlokale sportinfrastructuur** en voor **topsportinfrastructuur** – beide decretaal vastgelegd. Vlaanderen subsidieert tot 30% van het investeringsbedrag, met een maximum van 1,25 miljoen euro per project. Het kan gaan om nieuwbouwprojecten en om renovaties. Alle projecten worden doorgelicht door een commissie, waarna een ranking wordt opgesteld.

Door jaarlijks voor bovenlokale sportinfrastructuur, en vierjaarlijks voor topsportinfrastructuur (per Olympiade) een vast bedrag te voorzien, bieden we een kader om op lange termijn gericht te investeren en zo de inhaalbeweging die Vlaanderen moet maken doordacht in te zetten. Jaarlijks lanceert de Vlaamse overheid een oproep naar lokale besturen, sportorganisaties, -federaties en -clubs om een vraag voor subsidiëring in te dienen. Dat zou de drempel om subsidiëring voor bovenlokale sportinfrastructuur aan te vragen aanzienlijk moeten verlagen. Hetzelfde geldt voor topsportinfrastructuur. Ook in tegenstelling tot vroegere

gewoontes worden subsidies alleen toegekend als de projecten voldoen aan alle eisen, het budget dat niet is opgebruikt, hevelen we over naar het daaropvolgende jaar. Aan de eisen wordt niet getornd. Voor 2017 voorzag minister Muyters een hoger bedrag van 35 miljoen euro voor de bovenlokale projecten. Voor topsportinfrastructuur 10 miljoen euro.

Projecten die ingediend worden, moeten uiteraard voldoen aan een aantal minimale eisen, en daarbovenop stellen we aan bovenlokale sportinfrastructuur vijf beleidsmatige eisen: wordt aan een behoefte voldaan? Heeft de infrastructuur een ruim verzorgingsbeleid? Wordt ze verwezenlijkt in een samenwerkingsverband? Is ze innovatief? En is ze toegankelijk? De mate waarin we projecten subsidiëren, wordt bepaald door hun scores op deze criteria. In 2017 was het project dat de ranking aanvoerde de 'sportsite Gantoise Halfweg'. Met een score van 89,95 procent had het recht op 947.684 euro subsidies. Daarmee bouwen ze een nieuwe sportsite aan de Watersportbaan met faciliteiten voor hockey, padel en tennis. In totaal werd voor 20.058.616 euro subsidies toegekend.

Voor topsporttrainingsfaciliteiten leggen we bovenop de minimale eisen vier extra criteria op: behoefte, aanbod, uitbouw campusmodel, kwaliteitsontwikkeling en innovatie. In 2017 was het beste topsportdossier het 'Hockey Center of Excellence', dat een score van 95 procent behaalde op de gevraagde criteria. In totaal werd voor 8.874.607 euro subsidies toegekend.

Meer dan vroeger begeleidt Sport Vlaanderen indieners van projecten doorheen hun indieningstraject door infosessies voor hen te organiseren.

WE VERNIEUWEN DE TOPGYMNASTIEKHAL

Gymnastiek doet het uitstekend in Vlaanderen. Dat bewezen Nina Derwael en Rune Hermans in 2017 met hun prestaties op het WK. Zij en al hun collega-elite-gymnastes en -gymnasten krijgen aan het begin van 2018 een zaal dat hun topniveau evenaart. Met de volledig vernieuwde Topgymnastiekhal plaatst Vlaanderen zich in de top drie van topsportinfrastructuur voor gymnastiek in Europa.

De **topgymnastiekhal in Gent** is volledig heringericht, met de nieuwste plafond- en grondtoestellen en met de mogelijkheid tot videocoaching op elk toestel, zodat alle gymnasten zich optimaal op elke wedstrijd kunnen voorbereiden.

Topgymnastiekhal in Gent.

WK EN EK MEDAILLES IN OLYMPISCHE DISCIPLINES

Ann-Sophie Duyck

Wielrennen weg tijdrijden vrouwen

Basketbal Team Vrouwen

Hockey Team Mannen

Hockey Team Vrouwen

Kenny De Ketele & Moreno De Pauw

Wielrennen piste madison mannen

Jolien D'hoore & Lotte Kopecky

Wielrennen piste madison vrouwen

Elke Vanhoof

Wielrennen BMX racing vrouwen

Evi Van Acker

Zeilen laser radial vrouwen

Nicky Degrendele

Wielrennen piste keirin vrouwen

Nina Derwael

Gymnastiek ongelijke leggers vrouwen

Seppe Smits

Snowboard slopestyle mannen

Victor Campenaerts

Wielrennen weg tijdrijden mannen

WK EN EK MEDAILLES IN PARALYMPISCHE DISCIPLINES

Céline Deleuze

Zwemmen S7 400m vrije slag vrouwen

Laurens Devos & Ben Despineux

Tafeltennis team C9 mannen

Diederick Schelfhout

Wielrennen piste 3km achtervolging C3 mannen

Florian Van Acker

Tafeltennis Individueel C11 mannen

Griet Hoet (visuele handicap) & Anneleen Monsieur (pilote)

Wielrennen piste 3km achtervolging B vrouwen

Laurens Devos

Tafeltennis individueel C9 mannen

Manon Claeys

Paardrijden individueel graad IV vrouwen

Peter Genyn

Atletiek 100m T51 Mannen

Atletiek 400m T51 Mannen

Goalbal - Team - Mannen

Goalbal Team Mannen

Yannick Vandeput

Zwemmen S14 100m rugslag mannen

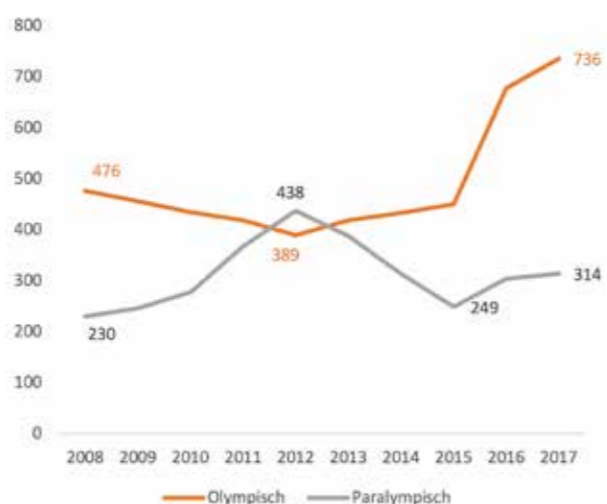

Laurens Devos, Paralympisch spelen - Rio 2016.

TOPSPORT DEED HET GOED IN 2017

Het topsportbeleid is meer dan ooit prestatiegericht: we mikken op top 8-plaatsen en medailles op WK, EK en Olympische Spelen, en dat alles in Olympische en Paralympische disciplines. De medaillewinnaars van 2017 prijken in het kader hiernaast. Naast medailles is de topsportindex de ultieme graadmeter van het Vlaamse topsportbeleid. Dat is de barometer die altijd exact aangeeft waar we staan ten opzichte van dezelfde periode vier jaar eerder. Elke maand schuift de barometer mee op, zodat we perfect kunnen vergelijken. We lezen er zowel de evolutie in de specifieke sporttakken op af, alsook de globale toestand van de topsport. De topsportindex houdt niet alleen rekening met de Olympische medailles, maar ook met de top 8-plaatsen, en de medailles en top 8-plaatsen op wereldkampioenschappen en Europese kampioenschappen.

De topsportindex ging er in het afgelopen jaar gestaag op vooruit, zowel in Olympische als in Paralympische disciplines. De gerichte ondersteuning van de Olympische ploegsporten springt daarbij in het oog. Het Europese marktaandeel van onze nationale teams (basketbal, handbal, hockey, rugby, voetbal en volleybal) is gestegen naar 4%, waardoor we ons momenteel fraai in de top 12 van Europa nestelen

ONZE REIS NAAR TOKYO IS INGEZET

2017 was de start van een nieuwe olympiade die in 2020 eindigt in Tokyo, en die we in goede banen leiden met een nieuw [Topsportactieplan](#). We maakten strategische keuzes en we leerden uit de 'good practices' van de voorbije olympiade.

Zo riepen we 'prestatieprogramma's' in het leven voor topsporters die al een zeker niveau bereikt hebben en een realistische kans maken op medailles of top 8-plaatsen. Ze laten ons toe om sneller te reageren, korter op de bal te spelen door kortetermijnwerking voor individuele of teamgebonden Olympische en Paralympische sporten.

Die snelheid is belangrijk, omdat het hele topsportbeleid erop gericht is topresultaten te behalen op internationale kampioenschappen: mondiale medailles en finales (top 8) en Europese medailles in Olympische disciplines en mondiale medailles in Paralympische disciplines. In die kortetermijnprogramma's ligt de focus bovendien veel meer dan vroeger op de topsporter en het topsportprogramma zelf, niet op de structuren errond. Via topsport willen we meer Vlamingen tot sporten en bewegen aanzetten, en tegelijk hun gevoel van trots voor hun eigen regio aanwakkeren door van hen supporters te maken van onze topsporters. En als de topsporters schitteren in hun eigen land en in het buitenland, groeit ook daar de waardering voor Vlaanderen.

In de olympiade Tokyo, die loopt van 2017 tot 2020, gaat minstens 90 procent van alle Vlaamse topsportmiddelen (22,5 miljoen euro in 2017) naar Olympische disciplines. Daarbij maken we een strikt onderscheid tussen kortetermijnwerking (maximaal 55 procent) en (middel)langetermijnwerking (minimaal 35 procent).

TOKYO

Shari Bossuyt en Jolien D'Hoore op het wereldkampioenschap baanwielrennen in Apeldoorn.

Louis Croenen, ex-Be Gold.

JAGEN OP GOUD: BE GOLD

Met het project *Be Gold* ondersteunen de drie gemeenschappen in België (Vlaamse, Franse en Duitstalige), het BOIC en de Nationale Loterij onze toekomstige generaties topsporters. In 2017 beslisten we om het project dat we in 2004 opstartten al minstens tot 2022 voort te zetten. *Be Gold* begint met talentdetectie: hoe jonger we talent ontdekken, hoe groter de kans op succes is. Dan kunnen we dat in de beste omstandigheden ontwikkelen, ondersteunen en professioneel omkaderen. Onder topsporters die deelnamen aan het *Be Gold*-project zitten klinkende namen als de Borlée-broers (4x400), Jolien D'Hoore (pisterennen), Thomas Van Der Plaetsen (tienkamp), Thomas Pieters (golf), Louis Croenen (zwemmen), Nina Derwael (gymnastiek) en Elke Vanhoof (BMX). Ook de volledige hockeyploeg van de mannen (de Red Lions die in Rio zilver behaalde) en die van de vrouwen werden ondersteund door *Be Gold*. Net zoals Nafi Thiam (zevenkamp): zij bezorgde ons land, als eerste *Be Gold*-sporter, een gouden medaille. Van de topsporters die deelnemen aan de Olympische Spelen stijgt olympiade na olympiade het aantal *Be Gold*-sporters, wat het belang van het project aantoont. In 2016 telde de Belgische delegatie 109 topsporters, van wie 66 genoten van een *Be Gold*-programma.

De huidige *Be Gold*-projecten zijn erop gericht om top 8 te behalen op de Olympische Spelen van 2022, 2024 en 2026. De ondersteuning die ze via *Be Gold* krijgen, komt bovenop de veel grotere structurele investeringen vanuit de gemeenschappen. Heel specifiek is ze bedoeld om alle kosten te dekken die horen bij een professionele omkadering en een optimaal programma van topsporters met middellange- en langetermijndoelstellingen. *Be Gold* heeft in het voorbije decennium zonder twijfel bijgedragen aan een nieuwe cultuur in de begeleiding van de beste jongeren, en het proces is medebepalend geworden voor de meeste sportfederaties om hun werk op lange termijn voort te zetten.

Rick Martens, Nico Thiry en Ben Adriaensen.

VDAB EN SPORT VLAANDEREN ZETTEN 'PROFPARCOURS' OP

In 2017 startten we samen met de VDAB het '*profparcours*'. Daarmee krijgen jonge talenten de kans om een jaar, maximum twee jaar te timmeren aan hun topsportcarrière, zonder dat ze zich zorgen hoeven te maken over financiën of een job. Het *profparcours* is er voor de jongeren die topsport niet combineren met hogere studies en die (nog net) niet in aanmerking komen voor een topsportcontract bij Sport Vlaanderen.

Maar net omdat hun talent aantoonbaar groot is, vinden wij dat ze de kans moeten krijgen om een jaar voluit te gaan om dat contract te bemachtigen, en om dan wereldtopprestaties neer te zetten. Dankzij het *profparcours* kunnen ze deelnemen aan stages en zich volledige dagen uitsluitend richten op hun trainingschema. Als belangrijke bonus en investering krijgen ze een halve dag per week een arbeidsgerichte opleiding van de VDAB, op maat, rekening houdend met hun competenties. Dat geeft hen een extra houvast, voor als het niet zou lukken of voor na de topsportcarrière.

VLAAMSE TOPSPORTFEDERATIES

WE MAKEN DE PROFESSIONALISERING VAN DE VLAAMSE TOPSPORTFEDERATIES MOGELIJK

Sinds 2017 ondersteunen we verschillende topsportprogramma's, met name prestatieprogramma's (resultaten op korte termijn), ontwikkelingsprogramma's (resultaten op middellange termijn) en talentdetectieprogramma's (resultaten op lange termijn). Voor elk topsportprogramma erkennen we één aanspreekpunt topsport binnen de topsportfederatie. In de meeste gevallen is dat de technisch directeur topsport, maar het kan even goed een andere 'program driver' zijn, die de operationele bevoegdheid draagt voor de realisatie van het betreffende topsportprogramma. Dat betekent dat hij of zij verantwoordelijk is voor de inhoudelijke programma's (planning, trainersomkadering, selectiecriteria, ...) en de daaraan gekoppelde budgettering. Onze 5 dossierbeheerders topsport begeleiden hen waar nodig.

Nog in 2017 zetten we grote stappen voorwaarts om topsportcoaches te begeleiden en te ondersteunen met een persoonlijk ontwikkelingsplan – zoals het ook gedefinieerd staat in ons *Topsporttactieplan IV*. Naast de technisch-professionele kennis worden van topsportcoaches heel wat vaardigheden op andere niveaus verwacht: ze moeten doen pres-

teren en ze moeten over sterke inter- en intrapersonlijke communicatieskills beschikken.

We startten met een 'high potential program' dat over twee jaar gespreid specifiek op deze drie niveaus werkt met 16 topcoaches. Samen met sportpsycholoog Jef Brouwers en zijn team begeleiden we hen in die persoonlijke ontwikkeling. Eventueel wordt dat gekoppeld aan een 'mentorship'. Zo coacht voormalig tennisstopcoach Ivo Van Aken nu andere tenniscoaches.

Ook in de sportwetenschappelijke omkadering van de topsportfederaties zijn we een nieuwe weg ingeslagen: we werken meer dan ooit vraaggestuurd. Topsportfederaties zeggen ons naar welke kennis ze op zoek zijn en wij geven experts en universiteiten de opdracht om die kennis te vergaren. Dat doen we zoveel mogelijk binnen onze 'topsportdriehoek': Gent-Antwerpen-Leuven.

De Ronde van Vlaanderen, een evenement dat Vlaanderen en de topsporters groot maakt.

TOPSPORTEVENEMENTEN DOEN TOPSPORTERS EN VLAANDEREN SCHITTEREN

Via de ondersteuning van topsportevenementen willen we dat onze topsporters ook voor eigen publiek kunnen schitteren. En omgekeerd willen we het Vlaams publiek de kans geven om hun topsporters in eigen regio aan het werk te zien. Onze atleten hebben een voorbeeldfunctie om jonge Vlamingen tot sporten aan te zetten. Zodat ze zelf een Jolien D'Hoore willen worden of een Elise Mertens of een Nina Derwael of een van die hippe hockey-Red Lions. De topsportevenementen versterken het imago van Vlaanderen, en ook het imago van Vlaanderen als sportregio in de wereld. Denk maar aan een evenement als de Ronde van Vlaanderen.

In 2017 evolueerden we met de ondersteuning van sportevenementen naar een nieuwe manier van werken omdat de provincies niet langer verantwoordelijk zijn voor de ondersteuning van sportevenementen in hun provincie. Die bevoegdheid zit nu bij Vlaanderen, en dus bij Sport Vlaanderen. Daardoor hebben we meer middelen die we inzetten op [sportevenementen in verschillende categorieën](#): EK's en WK's (van Olympische disciplines), jaarlijks weerkerende internationale topsportevenementen (zoals de kerstjumpings en de Ronde van Vlaanderen), en internationale sportevenementen. Die laatste categorie evenementen kunnen zowel een competitief als een recreatief luik hebben, zoals het eurominiementoernooi Bierbeek en de Gent Marathon, de kerstcorrida's en gewone stratenlopen.

Minister van Sport Philippe Muyters overhandigt het Sportjuweel 2017 aan Seppe Smits en de Vlaamse Prijs voor Sportverdienste aan Rising You.

DE VLAAMSE SPORTPRIJZEN 2017 GINGEN NAAR SEPPE SMITS EN RISING YOU

De [Vlaamse Sportprijzen](#) gingen in 2017 naar snowboarder Seppe Smits en het maatschappelijk sportproject Rising You.

Seppe Smits zette als wereldkampioen in 2017 een voorlopige kroon op zijn werk, en dat in een pre-Olympisch jaar.

In het Spaanse Sierra Nevada werd hij voor de tweede keer wereldkampioen in de slopestyle, een Olympische discipline. Dat hij piekte in een jaar voor de Spelen, deed zijn goud immers nog meer blinken.

[Rising You](#) zet sport in om een aantal maatschappelijke problemen te tackelen: ze leiden vooral jonge vluchtelingen dankzij de klimsport naar een job. Rising You won de Vlaamse Prijs voor Sportverdienste. Het is een project dat bestaat uit drie pijlers: een klimclub, een opleidingscentrum en jobmatching. Zijn prijs verdient het net door deze combinatie waarmee ze jonge en kwetsbare mensen een mooie toekomst bieden. Dat

gaat zo: ze richten zich tot jongeren met een migratieachtergrond, bij uitstek jonge vluchtelingen. De sportclub begint ermee de jongeren te introduceren in de klim- en bergsport en begeleidt hen uiteindelijk naar jobs op hoogte: hoogwerkers, schilders van hoogspanningsmasten, plaatsers van telecom-installaties, onderhoudstechnici op windmolens. Vaak gaat het om knelpuntberoepen waarvoor dankzij de sport goede kandidaten worden opgeleid. Rising You is een kleinschalig project met een duidelijke finaliteit en een grote symbolische waarde. Het is minder bekend bij het brede publiek, maar het is van onschatbare waarde: sport opent deuren, en biedt jongeren zonder papieren perspectieven, en uiteindelijk zelfs een job.

THEMA

5

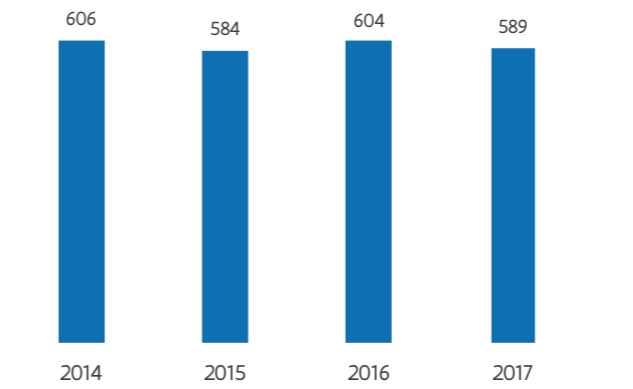
CIJFERBOEK

CIJFERBOEK 2017

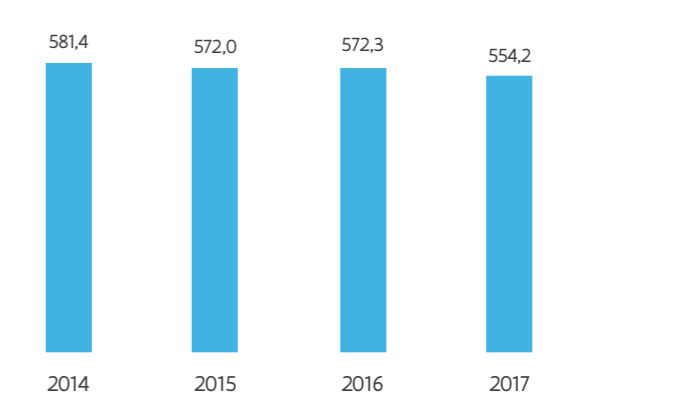
Evolutie personeelsbestand 2014-2017

Aantallen per 31 december, exclusief topsporters
Aantal VTE op jaarbasis, exclusief topsporters

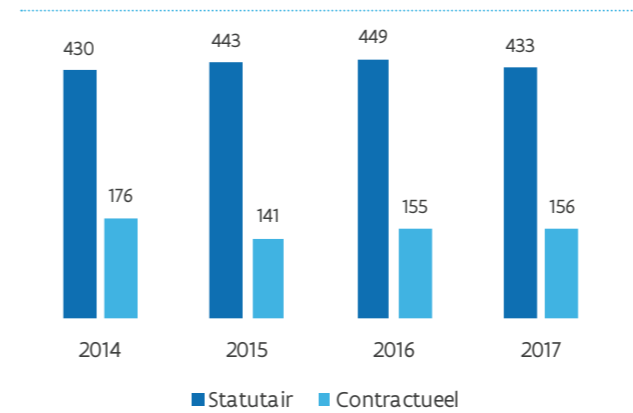
Totaal personeelsbestand in aantal

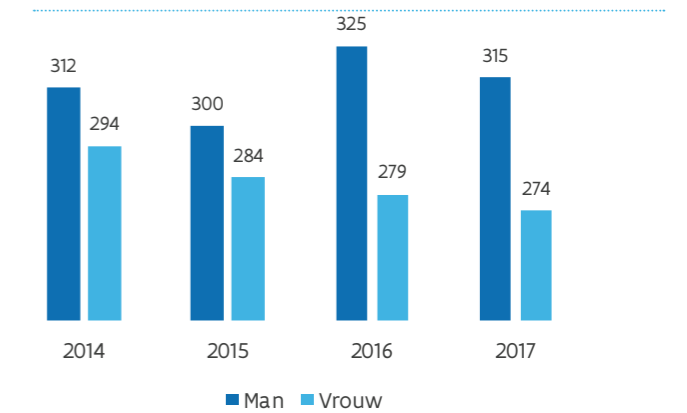
Totaal personeelsbestand in VTE

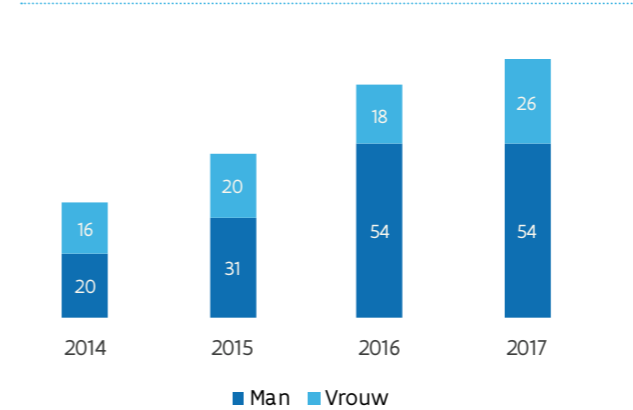
Totaal personeelsbestand volgens statuut

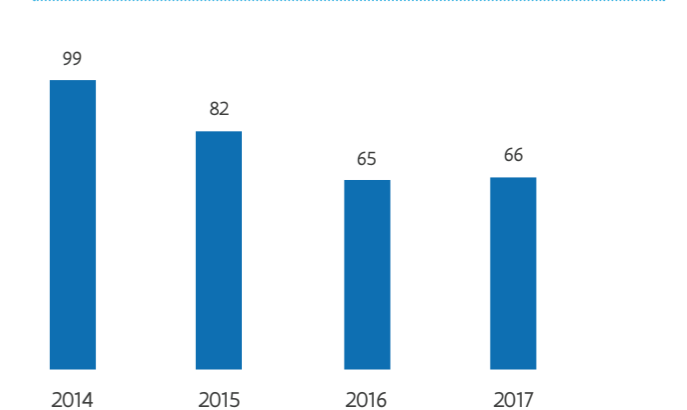
Totaal personeelsbestand volgens geslacht

Aantal topsporters

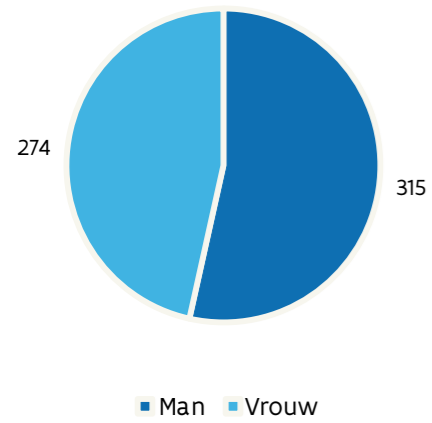

Aantal jobstudenten

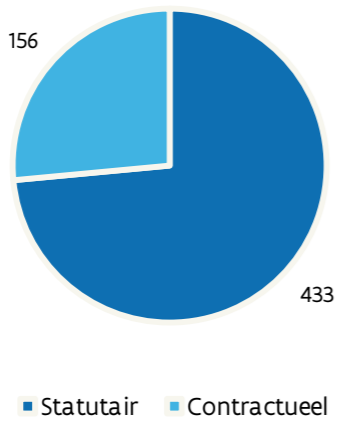

Personeelsbestand 2017

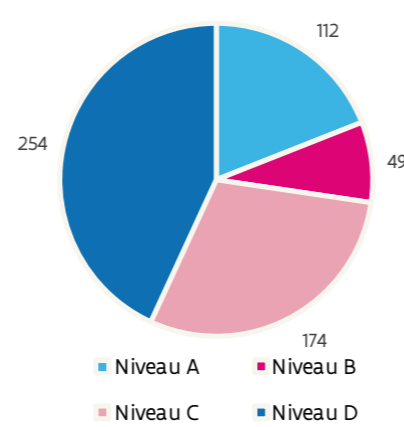
Personeelsaantal per geslacht

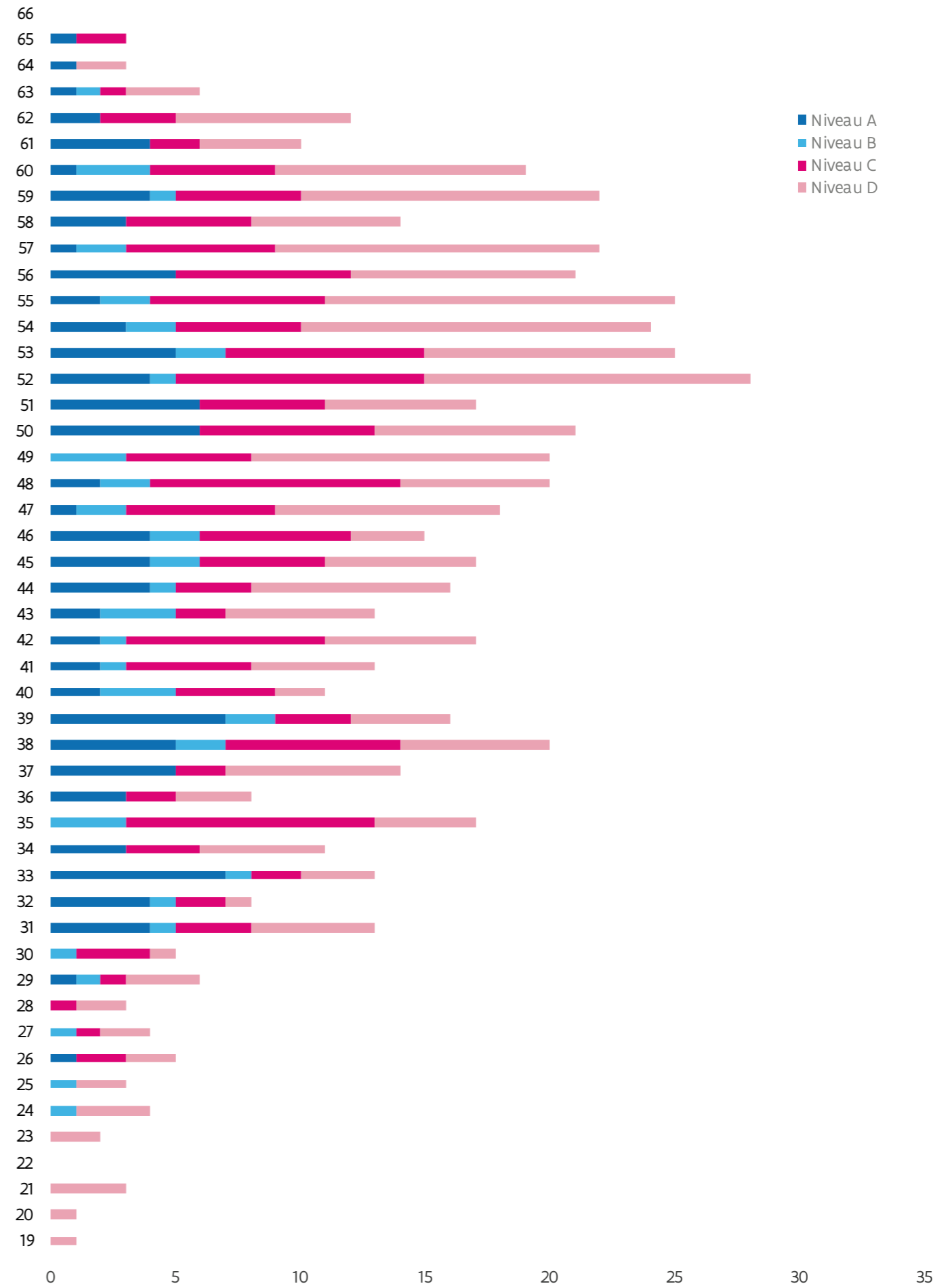
Personeelsaantal per statuut

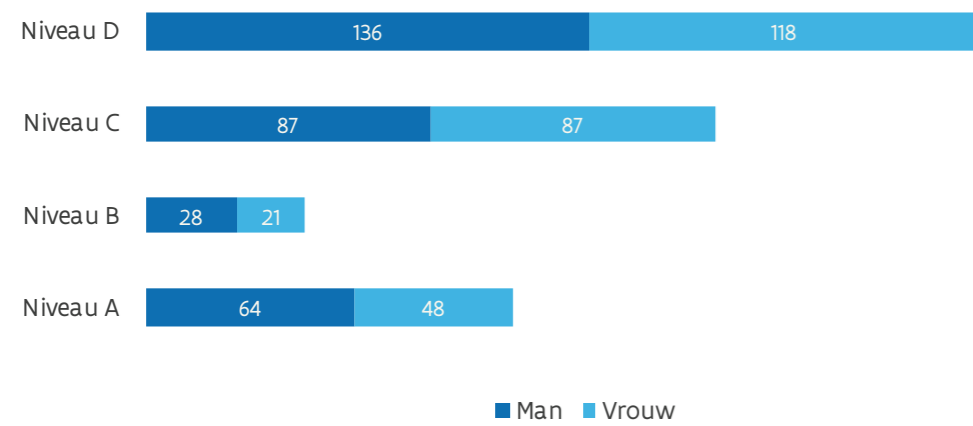
Personeelsaantal per niveau

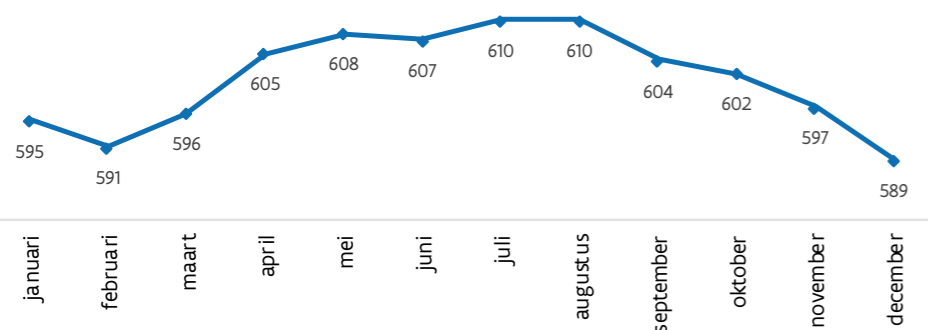
Leeftijdsverdeling (in leeftijd en per niveau)

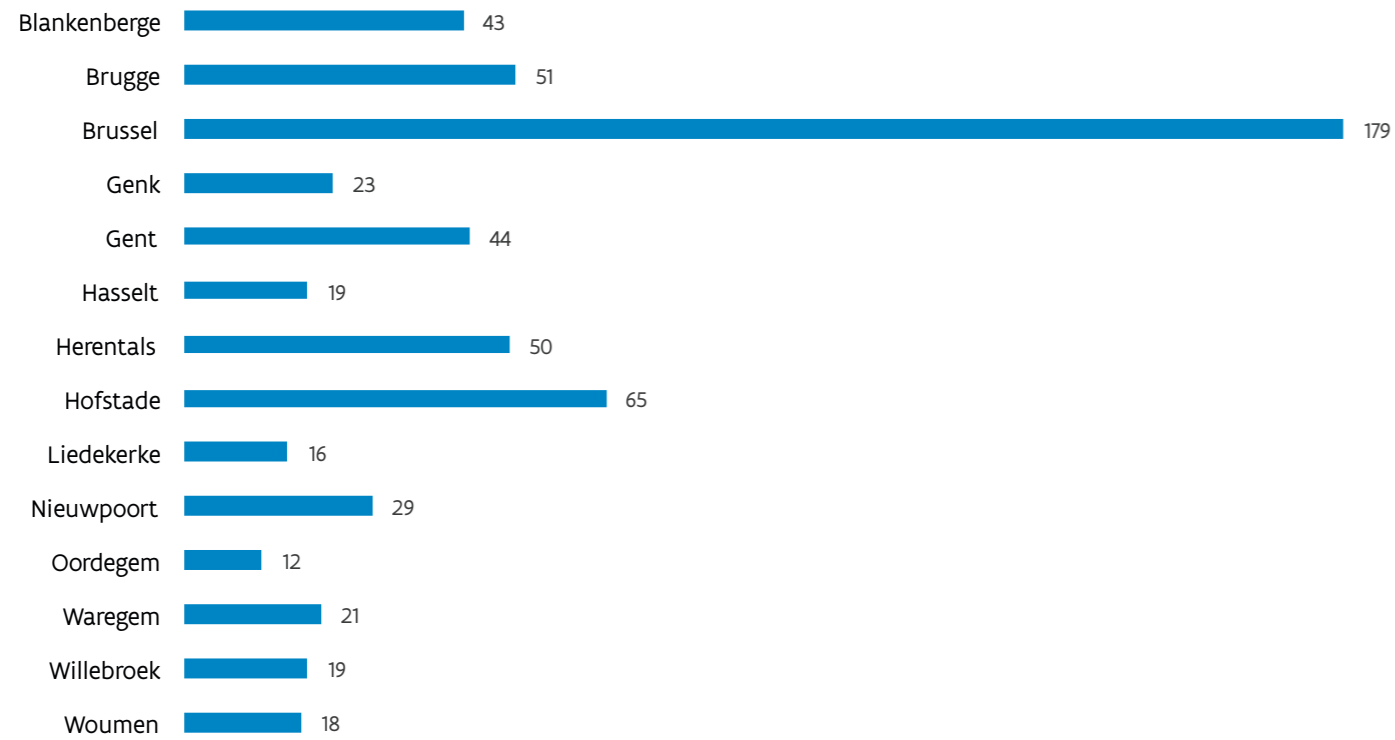
Personeelsaantal per geslacht en per niveau 2017

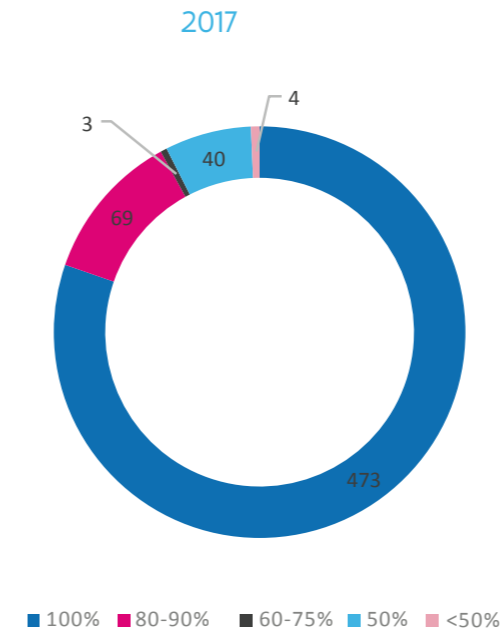
Evolutie personeelsbestand 2017 per maand

Plaats van tewerkstelling 2017

Aandeel deeltijdse tewerkstelling 2017

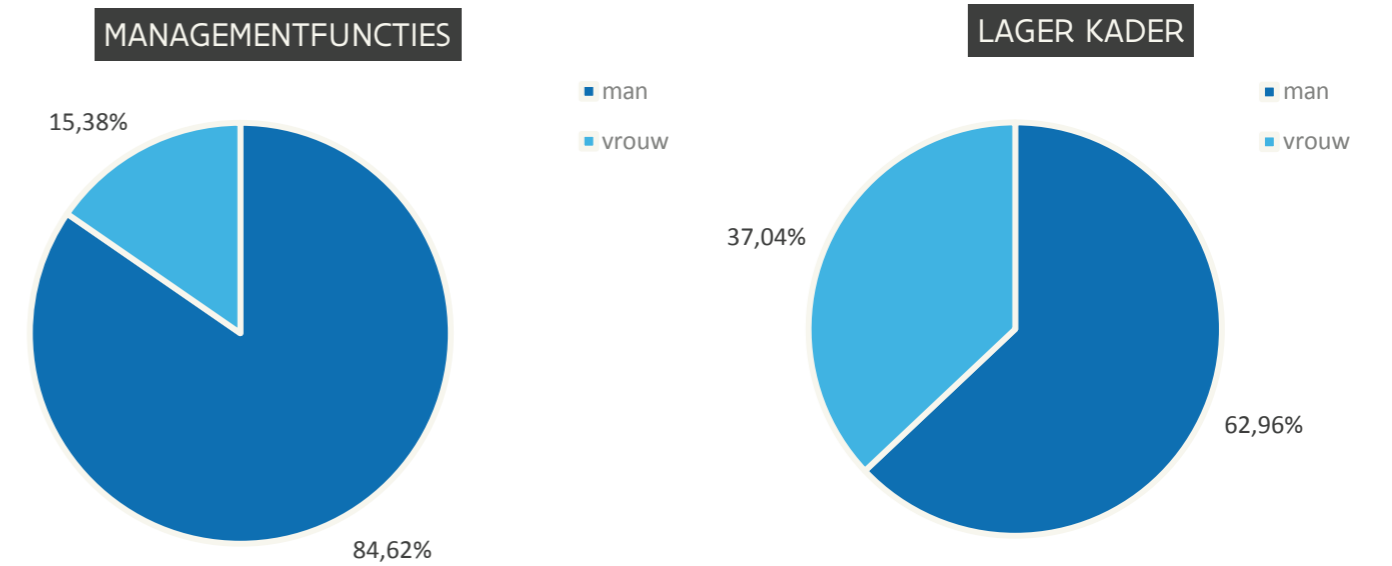

Uitstroom 2014 - 2017

	2014	2015	2016	2017
Aantal pensioneringen	20	28	15	18
Vrijwillige uitstroom	9	9	13	12
Overlijden	•	•	•	1
Ontslag van ambtswege	•	•	•	1

• Niet van toepassing

Kaderfuncties per geslacht 2017

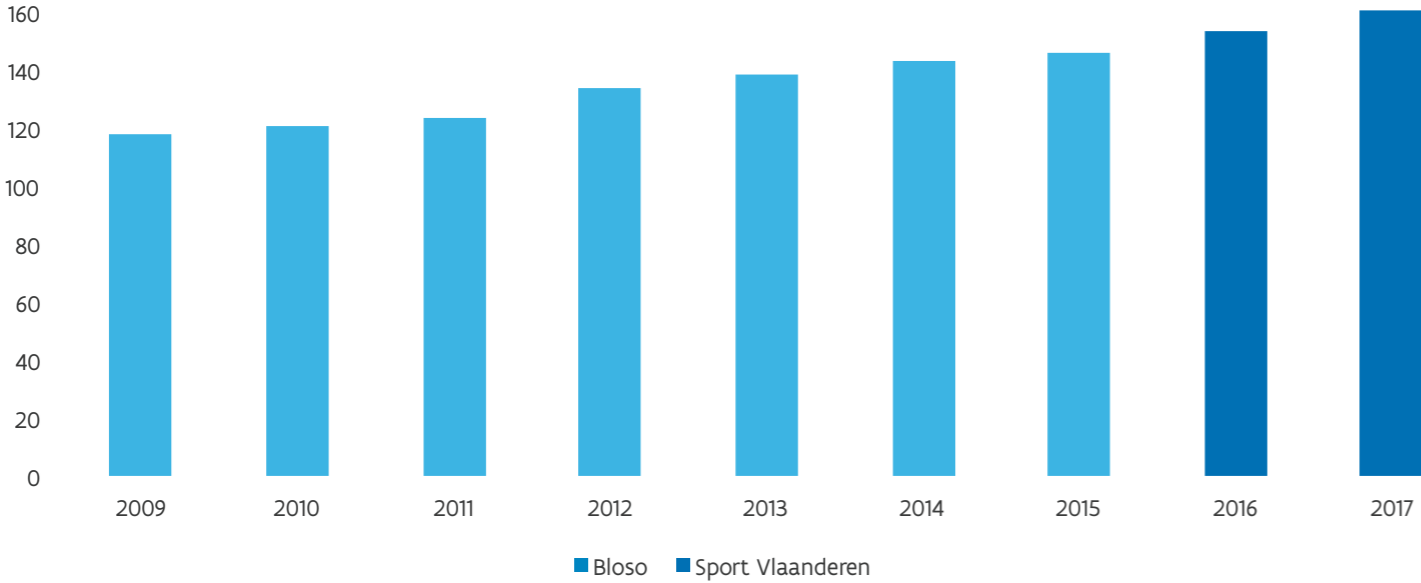
*Top-, midden- en leidinggevend lager kader

*Met inbegrip van de leidinggevend van de centra en de provinciale promotiediensten

Algemene begrotingscijfers

Evolutie budget Sport Vlaanderen periode 2009 - 2017

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bloso	117.455.000 €	120.846.000 €	123.172.000 €	133.971.000 €	138.164.000 €	143.556.000 €	145.525.000 €		
Sport Vlaanderen	-	-	-	-	-	-	-	153.741.000 €	167.827.000 €

op 1.1.2016 fuseerden het departement CISM - afdeling sport en het Bloso tot Sport Vlaanderen

Eliot Lietaer - Baloise

INVESTERINGEN INFRASTRUCTUUR

Decreet bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur

Topsportinfrastructuur	Gemeente	Toegekende subsidie
Hockey Center of Excellence	Antwerpen	1.037.575 €
Topsportcentrum Tennis Vlaanderen	Antwerpen	717.250 €
High Tech camera uitrusting Topsportschool basketbal	Antwerpen	27.770 €
Topsportinternaat Antwerpen fase 2	Antwerpen	1.730.775 €
Stedelijk Lyceum Topsport Taekwondo matten	Antwerpen	2.850 €
BMX Zolder	Heusden-Zolder	39.745 €
Vervangende Nieuwbouw KBC Sporthal, 2017	Leuven	3.500.000 €
Topsportthol Redingenhof (badminton en tafeltennis)	Leuven	1.818.642 €
TOTAAL		8.874.607 €

Bovenlokale sportinfrastructuur	Gemeente	Toegekende subsidie
Klimzaal Banzai	Aalst	332.294 €
Outdoorsporten aan de Dender	Aalst	238.985 €
Duik- en Schoonspringinfrastructuur Zwembad Aalst	Aalst	206.379 €
Antwerp Golf School	Aartselaar	143.609 €
Schoolsportcomplex COOVI	Anderlecht	1.075.625 €
Zwembad Wezenberg - Renovatie	Antwerpen	497.879 €
Atletiekhal Beveren Nieuwbouw 2017	Beveren	532.146 €
Sportsite De Vrede	Borsbeke	313.470 €
Rugbycomplex Brugge	Brugge	189.535 €
Kattenbroek Edegem	Edegem	1.021.875 €
Mariënborgh	Edegem	150.549 €
Eeklo Buitensportsite	Eeklo	246.081 €
Denderdal	Erembodegem	304.419 €
Gantoise Halfweg	Gent	947.684 €
Sporthal HoGent	Gent	732.025 €
Gentbrugse Meersen	Gent	939.252 €
Sportcomplex De Veldmuis	Geraardsbergen	949.375 €
Gemeentelijk Sportcentrum Koorndolen Gooik	Gooik	164.613 €
Heraanleg asfalt verharding trainings-topsport faciliteit VZW Terlamen	Heusden-Zolder	188.393 €
Vrijetijdscampus Houthulst	Houthulst	925.000 €
Integrale renovatie gemeentelijk zwembad Kalmthout	Kalmthout	301.472 €
Keerbergen sport	Keerbergen	280.626 €
Watersportcentrum De Spaanjerd	Kinrooi	119.610 €
Dansstudio Het DansAteljee Meylweg Kontich	Kontich	354.332 €
Renovatie Sportoase Philippsite Leuven	Leuven	190.713 €
Ontwikkeling buitensportsite Hockey en Rugby Lokeren	Lokeren	318.013 €
Renovatie gemeentelijk sportcentrum Meerhout	Meerhout	277.068 €
Sportpark Molenkouter	Merelbeke	951.250 €
Vrijetijdspark Krokodiel Middelkerke	Middelkerke	1.091.875 €
Hangtime	Oostende	166.591 €
Uitbouw outdoor & waterski & wakeboard park	Oudenaarde	228.645 €
Bovenlokale rugbyinfrastructuur Vlaamse Ardennen	Oudenaarde	273.893 €
Sportcentrum 'De Leebeek'	Outer	183.045 €
Nieuwbouw TC De Hasselt vzw, Tennis-Padel-Petanque + Beachtennis en beachvolleybal	Puurs	620.236 €
MovePassion	Puurs	467.678 €
Kunstgras voetbalvelden sportpark Lichterstraat	Puurs	230.962 €
Sportaccommodatie Bellekouter Schellebelle	Schellebelle	565.779 €
Sport- en recreatiecomplex HEIVELD	Sint-Katelijne-Waver	403.389 €
Hockey Temse 2020	Temse	223.649 €
Ijssportcentrum Turnhout	Turnhout	1.098.125 €
Veiligheidszone drafpiste + bouwen nieuwe stallingen Hippodroom	Waregem	232.539 €
Sportspoor Wevelgem, het goede spoor voor een totale sportbeleving	Wevelgem	1.026.875 €
Aquila indoorhal + padel	Wingene	138.764 €
Atletiekpiste sportpark Eikendreef Gooreind	Wuustwezel	214.299 €
TOTAAL		20.058.616 €

Deze tabel geeft een overzicht van de in 2017 toegekende subsidiebedragen in het kader van het decreet bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur

Afgehandelde subsidiedossiers infrastructuur in 2017

RENOVATIE	Toegekende subsidie
AGB Arendonk	209.825 €
AG Bornem	77.520 €
Gemeente Brakel	253.091 €
AGB Dendermonde	254.268 €
Farys Rooigem-Gent	119.235 €
Farys Gistel	34.104 €
Gemeenten Houthalen-Helchteren en Peer	425.000 €
Farys Liedekerke	45.022 €
S&R Lier - Waterperels	310.118 €
AGB Sport Actief Mechelen	255.830 €
Gemeente Overijse	465.000 €
S&R Pelt - Dommelslag	183.825 €
Gemeenten Sint-Genesius Rode	98.010 €
AGB Zaventem	113.488 €
Farys Zomergem	149.232 €
NIEUWBOUW	Toegekende subsidie
SPORT AG Aalst	778.652 €
Farys Beernem	358.450 €
Farys Blankenberge	489.900 €
Farys Diksmuide	427.252 €
Gemeente Heist-op-den-Berg	886.876 €
Stad Leuven (Wilsede)	652.797 €
Farys Oostende	852.000 €
Stad Roeselare	888.000 €
Stad Ronse	694.505 €
Stad Sint-Truiden	888.000 €
TOTAAL	€ 9.910.000,00

Deze tabel geeft een overzicht van de in 2017 toegekende subsidiebedragen binnen de projectoproep zwembaden 2016

Subsidies voor beschikbaarheidsvergoedingen infrastructuur Vlaams Sportinfrastructuurplan – PPS

	2011 - 2016	2017	TOTAAL	Lopende projecten
Kunstgrasvelden	4.477.074 €	1.206.332 €	5.683.406 €	63
Multifunctionele sportcentra	2.042.818 €	1.539.171 €	3.581.989 €	5
Sporthallen	2.476.879 €	728.775 €	3.205.654 €	9
Eenvoudige zwembaden	536.018 €	241.241 €	777.259 €	1
TOTAAL	9.532.789 €	3.715.519 €	13.248.308 €	78

* In 2007 lanceerde de Vlaamse overheid het Vlaams Sportinfrastructuurplan (VSIP) waarbij via DBFM(O)-overeenkomsten en publiek-private samenwerking (pps) een inhaalbeweging voor sporthallen, zwembaden, kunstgrasvelden en multifunctionele sportcomplexen werd nagestreefd. Via het VSIP (PPS-constructie) subsidieert de Vlaamse overheid 30% van de beschikbaarheidsvergoeding van momenteel 72 sportinfrastructuurprojecten. De overeenkomsten lopen 10 jaar (kunstgrasvelden) of 30 jaar (sporthallen, zwembaden en multifunctionele sportcomplexen).

Adviesverlening Sport en Ruimtelijke Ordening 2017

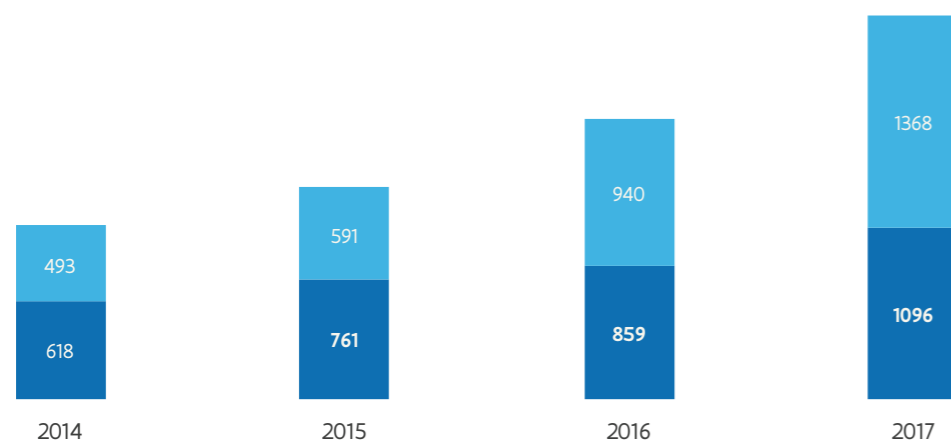
Soorten advies	Aantal
Geadviseerde dossiers Milieu-effectenrapporten	14
Geadviseerde dossiers Planmerscreenings	61
Geadviseerde dossiers Ruimtelijke uitvoeringsplannen	80

Sport Vlaanderen Blankenberge	660.360 €
Automatische berekening voetbalvelden A&B	
Overdekte fietsstallingen	
Renovatie kunstgrassterrein	
Aanleg riolering overnachtingen	
Verlichting atletiekpiste	
Vernieuwen waterdichting gradins tribune	
Sport Vlaanderen Brugge	374.416 €
HS-cabine	
Containerplaats & verhardingswerken	
Overdekte fietsparkeerplaatsen FASE II	
Renovatie atletiekpiste	
Renovatie en schilderwerken chalet en opslagplaats	
Installatie toegangscontrole klimzaal	
Verlichting parking en kogelstootstand	
Sport Vlaanderen Genk	140.727 €
Bouw MBK-parcours	
Parketvloer sporthal	
Renovatie keuken	
Sport Vlaanderen Gent	2.227.084 €
Herinrichting Topgymnastiekhal	
Plaatsen bewegingsanalyse camera's	
Audio-installatie	
HVAC	
Topgymhal: binnenwanden en isolatie	
Topgymhal: buitenramen en nooddeuren	
Plaatsen van 45 fietskastjes	
Led-scherm wielersbaan	
Vernieuwen buffervijver	
Vervangen van dakextractoren	
HS-cabine	
Kleedkamers (top)sporthal	
Levering tijdsregistratiesysteem	
Vernieuwen verlichting topsport gymnastiekhal	
Sport Vlaanderen Hasselt	139.814 €
Audio-installatie ijsal	
Sport Vlaanderen Herentals	622.912 €
Verbouwingswerken sporthal	
Akoestische wanden sporthal	
Plaatsen compressoren	
Vervanging dakdichting en isoleren daken	
Sportvloer gaanderij	
Vervanging dakdichting wielerschool	

Sport Vlaanderen Hofstade	1.894.880 €
Renovatie sportverblijf	
Gymhal: gesloten ruwbouw	
Renovatie 1ste verdieping sportverblijf	
Risicoanalyse ifv renovatie zwembad en sporthal	
Verhardingswerken voor nieuwe toegangscontrole slagbomen	
Automatische toegangscontrole	
Haalbaarheidsstudie herbestemming openlucht zwembad	
Sport Vlaanderen Liedekerke	43.321 €
HS-cabine	
Sport Vlaanderen Nieuwpoort	99.312 €
Havengeul: vernieuwen van de vloeren	
Sport Vlaanderen Oordegem	67.675 €
Plaatsen berging polsstokmat	
Sport Vlaanderen Waregem	175.306 €
Diepvriescel	
Longeerpiste	
Bodem in manege	
Sport Vlaanderen Willebroek	780.235 €
Herwaardering wandelwegen	
Uitbouw gasnet en stooklokalen	
Sport Vlaanderen Woumen	382.289 €
Renovatie openlucht paardenrijbanen	
Aankoop grond "Rillebroek"	
Verhardingswerken leverancierszone	
Centraal	1.370.163 €
Buitensignalisatie	
Aanleg WIFI: bekabeling centra	
Beveiliging centra: camera's	
Laagspannings- en hoogspanningsborden	
Modernisering liften	
Plaatsen van gastellers	
Renovatie elektrische borden	
Studie energieoptimalisatie koelinstallaties	
TOTAAL	8.978.494 €

KENNIS & COMMUNICATIE

Documenten in digibib

Externe nieuwsbrieven Sport Vlaanderen

Maand	Aantal ontvangers
januari	3.544
februari	3.519
maart	3.500
april	3.498
mei	3.485
juni	3.483
juli	
augustus	3.484
september	3.477
oktober	3.994
november	4.022
december	4.016

Kennisdagen

Aantal kennisdagen	2
Thema's kennisdagen 2017	
Breed Sporten	
Sportinnovatiecongres	

Cijfers sociale media 2017

Facebook

Aantal nieuwe Facebookfans 2017	6179
Aantal Facebookfans op 31 december 2017	13389
Totaal aantal Facebookposts 2017	400

Twitter

Aantal mentions 2017	1603
Aantal tweets 2017	512
Aantal bezoek profiel	27845
Aantal nieuwe volgers	2738

LinkedIn

Aantal volgers	1524
----------------	------

Instagram

Aantal nieuwe Instagramvolgers 2017	1717
Aantal Instagramvolgers op 31 december 2017	2765

PARTICIPATIE

Fysieke fitheid 2014 - 2017

		2014	2015	2016	2017
SPORTELTEAM	Aantal aanvragen	80	61	44	45
	Aantal deelnemers	2.651	1.904	1.507	1.345
GEZONDHEIDSRALLY'S	Aantal aanvragen	35	29	10	3
	Aantal deelnemers	955	849	167	75

Maand van de sportclub 2017

		2017
Voorjaar	Deelnemende gemeenten	69
	Deelnemende sportclubs	784
Najaar	Deelnemende gemeenten	145
	Deelnemende sportclubs	1.941
	Deelnemende scholen	497
	Aantal deelnemers	circa 50.000

Lesgeverskredieten 2017

	Totaal
Aantal uren initiatie	13.073
Aantal deelnemers	105.804

Uitleendiensten sportmateriaal 2017

	Brugge	Gent	Hasselt	Herentals	Hofstade	Totaal
Aantal ontlenen	243	422	352	269	689	1975
Profiel van de aanvrager						
Sportclubs	56	114	53	64	212	499
Scholen	56	121	111	75	126	489
Sportdienst/sportraad	18	46	86	34	84	268
Jeugdbeweging	25	25	16	32	57	155
Socio culturele vereniging	11	33	46	9	52	151
Gemeenten	13	11	13	24	74	135
Bedrijven	0	2	17	13	44	76
Vlaamse Gemeenschap/federaal	17	27	2	0	19	65
Organisaties	23	25	5	5	5	63
Federaties	5	15	3	6	13	42
Andere/schoolsportgangmaker	11	0	0	7	5	23
Provincies	8	0	0	0	3	11

Sporten op het werk 2017

	Antw.	Limb.	Oost-Vl.	VI.-Br. & Brussel	West-Vl.	Totaal
Aantal afgenomen beweegscans	21	10	32	23	12	98
Aantal bereikte werknemers	2.325	1.463	5.035	2.121	1.323	12.267
Profiel aanvragers beweegscan						
non-profit	9	6	16	22	6	59
profit	12	4	16	1	6	39

Natuursporten totaaloverzicht

	Antw.	Limb.	O. Vl.	Vl. Br.	W. Vl.	TOTAAL
Fit-o-meter						
Nieuwe fit-o-meters in 2017	0	2	1	2	1	6
Totaal aantal fit-o-meters	25	25	29	13	10	102
Mountainbikeroutes						
Nieuwe mountainbikeroutes in 2017	0	5	0	2	1	8
Totaal aantal mountainbikeroutes	19	36	41	40	34	170
Mountainbikenetwerken						
Nieuwe mountainbikenetwerken in 2017	0	0	0	2	0	2
Totaal aantal mountainbikenetwerken	3	6	6	4	2	21
Start-to-mountainbike						
Georganiseerde lessenreeksen in 2017	10	199	7	2	6	224
Aantal deelnemers in 2017	91	199	84	18	81	473
Loopomlopen						
Nieuwe loopomlopen in 2017	0	3	5	5	1	14
Totaal aantal 100%-natuurlopen	2	2	4	4	3	15
Totaal aantal gewone loopomlopen	23	15	23	11	9	81
Totaal aantal loopomlopen	26	17	27	15	12	96

Natuursporten - nieuwe initiatieven 2017

Fit-o-meter	Loopomlopen	Mountainbike
Glabeek	Loopomlopen	Routes
Kortemark	Beveren (Kallo)	be-MINE
Leopoldsburg	Huldenberg	Beringen
Lummen	Kortesseem	Kapelle Op Den Bos
Zaventem	Laarne	Leopoldsburg
Zingem	Lochristi	Riemst
	Neerpelt - Herent	Sint-Genesius-Rode
	Neerpelt - Sint Huibrechts Lille	Sint-Truiden - Chronoparcours
	Opwijk	Zeebrugge
	Torhout	
	Vilvoorde	Netwerken
		Pajottenland
	100% natuurlopen	Uitbreiding Euregio
	Buggenhoutbos	Uitbreiding West-Limburg
	Hazewinkel - Het Broek Willebroek	Zuid-West Rand
	Hoeilaart Zoniënwood	
	Hoge Rielen Kasterlee	
	Holsbeek Chartreuzebos	
	Kluisbos	

Multimove: Aantal organisaties Multimove per type organisator

	Antw.	Limb.	O. Vl.	Vl. Br.	W. Vl.	TOTAAL	# organisaties binnen concept Brede School *
Sportclub	55	28	57	35	44	219	11
Sportdienst	22	17	20	11	12	82	28
School	2	0	0	0	0	2	2
Provincie	1	0	0	0	0	1	0
Kinderopvang	0	1	0	1	1	3	3
Andere	6	1	3	5	6	21	2
TOTAAL	86	47	80	52	63	328	46

*Een erkende Multimove sportclub, gemeente, school of kinderopvang die Multimove aanbiedt meteen na de schooluren in de schoolaccommodatie, in de kinderopvang of in een accommodatie vlakbij de school waar kinderen rechtstreeks na school naartoe gaan.

Opleidingen multimove

Opleidingen multimovebegeleider	
Aantal organisaties module 1 (3u)	19
Aantal organisaties module 2 (13u)	15
Aantal geattesteerden	515
Bijscholingen Multimovebegeleider	
Aantal deelnemers bijscholing	32

Brede school met Sportaanbod (schooljaar 2016-2017)

	Antw.	Limb.	O. Vl.	Vl. Br.	W. Vl.	Totaal
SPORTSNACK						
Aantal organisaties in gemeenten	27	10	15	48	11	111
Aantal organisaties in scholen	67	27	87	89	32	302
Aantal organisaties totaal	94	37	102	137	43	413
Aantal deelnemers	3.336	765	2.693	7.831	1.195	15.820
SNS						
Aantal regio's	14	8	9	9	12	52
Aantal gemeenten	54	15	35	21	52	177
Aantal pasjes	3.135	906	3.138	1.964	2.372	11.515
FOLLO's						
Aantal Follo's	8	4	8	7	6	33

Schoolsportevenementen

		Antw.	Limb.	O. Vl.	Vl. Br.	W. Vl.	Totaal
Sportsterrendagen	Aantal scholen	45	51	93	44	39	272
	Aantal deelnemers	4.541	2.726	6.606	4.271	3.161	21.305
Sportprikkel	Aantal deelnemers (globaal)						4.324
Survival Trophy's	Aantal deelnemers	256	620	1.536	724	•	3.136

• = niet van toepassing

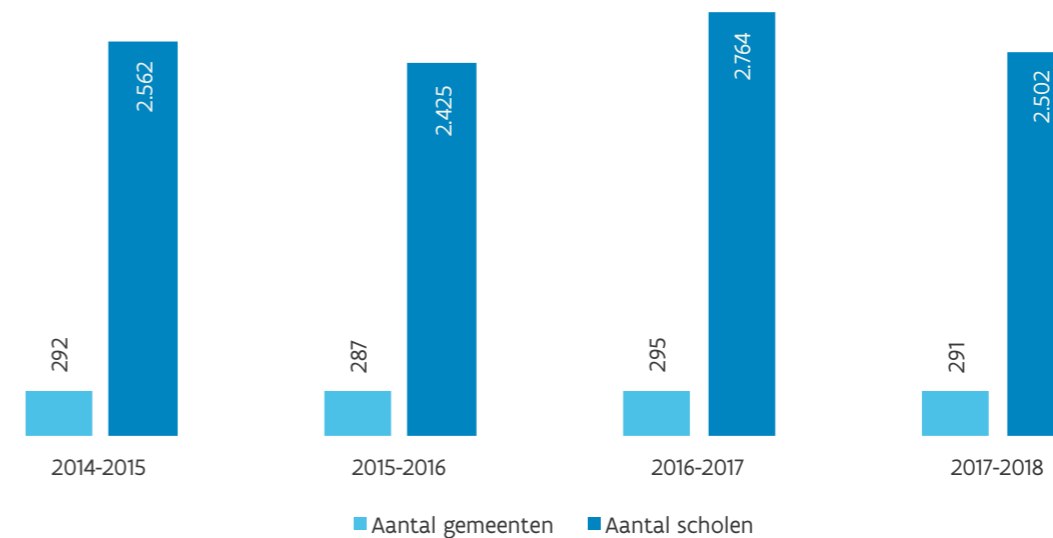
Evenementen Sport Vlaanderen

		2013	2014	2015	2016	2017
Zomer Sportpromotietoer	Aantal deelnemers	5.185	4.401	4.864	4.732	5.387
Sportmix	Aantal deelnemers	877	886	963	694	788
Stadskriebels	Aantal deelnemers	2.267	2.223	2.250	2.282	1.849
Jeugdsportival	Aantal deelnemers	5.053	4.451	5.178	4.440	•

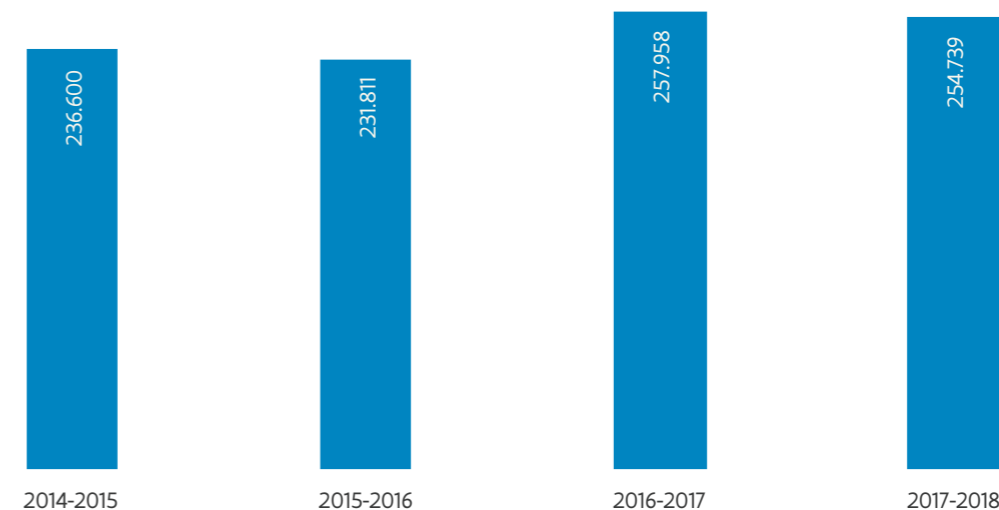
• = niet van toepassing

Evolutie organisaties Vlaamse Veldloopweek voor Scholen 2014 - 2017

Evolutie deelnemers Vlaamse Veldloopweek voor Scholen 2014 - 2017

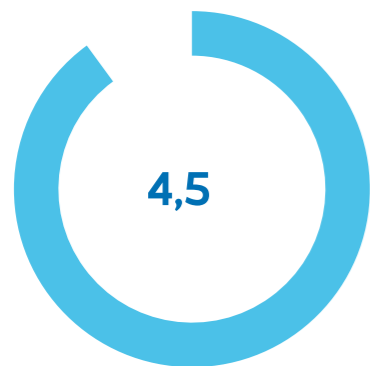

DE CENTRA

Aantal deelnames aan sportkampen, sportklassen en sportlessen in de centra van Sport Vlaanderen (eigen organisatie)

	# deelnemers sportkampen	# deelnemers sportklassen	# deelnemers sportlessen
Blankenberge	300	2.581	0
Brugge	452	1.737	230
Genk	551	3.177	100
Gent	275	0	0
Hasselt	0	0	203
Herentals	825	4.407	134
Hofstade	988	1.837	0
Liedekerke	0	0	230
Nieuwpoort	1.833	2.964	0
Oordegem	636	521	12
Waregem	750	422	1.390
Willebroek	212	1.230	0
Woumen	962	2.379	645
Totaal	7.784	21.255	2.944

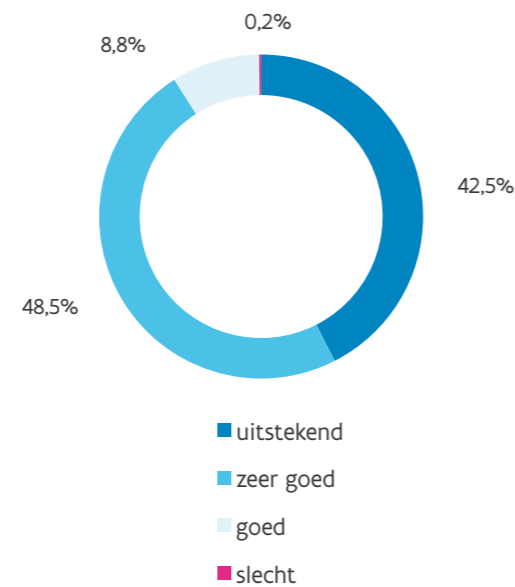
Tevredenheid sportklassen

* De leerkrachten van de deelnemende scholen scoren de sportklassen zowel op verblijfscriteria (slaapkamers, netheid, maaltijden, onthaal) als sportieve criteria (activiteiten, lesgevers, materiaal en accommodatie) en geven ook een globale eindscore

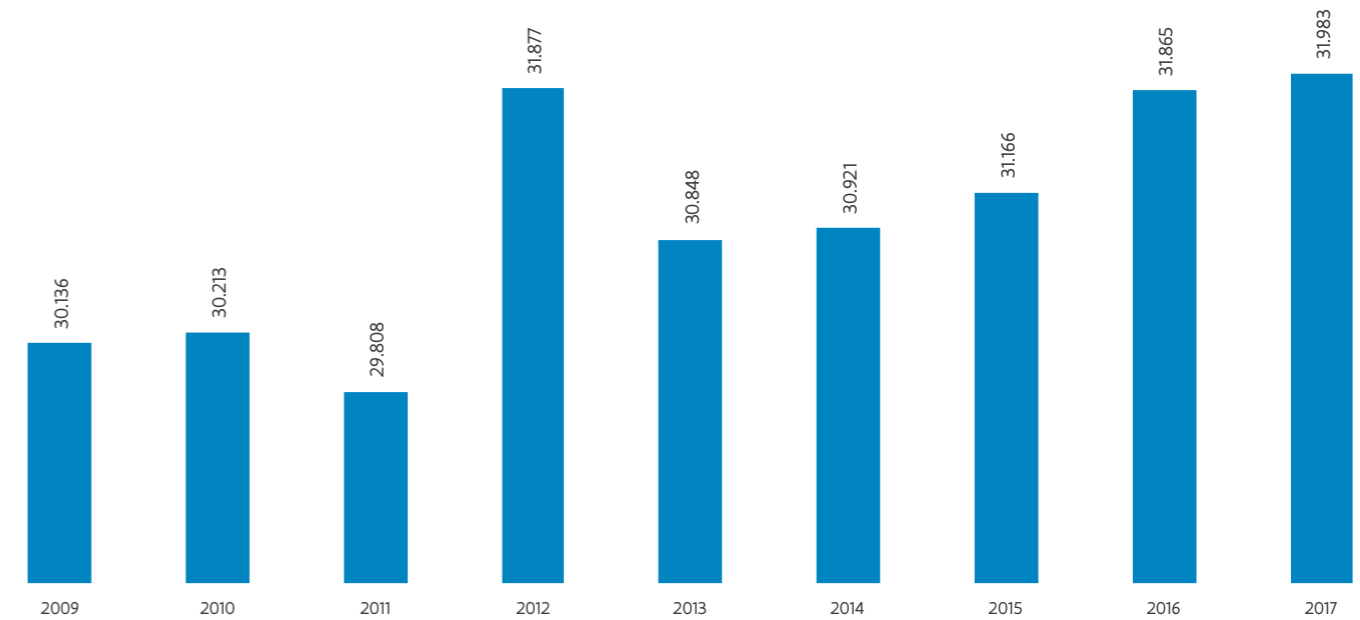
367 van de 425 klassen hebben een beoordeling gedaan. Het gaat hier om een gemiddelde score op 5.

Tevredenheid sportkampen

* Aan de deelnemers wordt een algemeen waardeoordeel gevraagd voor het kamp. 6178 deelnemers werden bevraagd

Evolutie van het aantal deelnames aan sportkampen, sportklassen en sportlessen in de centra van Sport Vlaanderen (eigen organisatie) 2009 - 2017

Andere bezetting in de centra van Sport Vlaanderen in 2017

	Aantal organisaties	Aantal deelnemers
Schoolsportdagen	284	24.273
Sportweekends	79	2.401
Sportkampen derden	69	2.318
Stages federaties en clubs binnenland + buitenland	507	14.256
Wedstrijden nationaal	1.178	56.076
Wedstrijden internationaal	51	6.142
Weekendarrangementen	37	1.530
Bedrijfssportdagen + andere sportdagen	93	6.210
Evenementen eigen + derden	145	74.618
VTS cursussen	223	2.843

* De sportinfrastructuur van de centra van Sport Vlaanderen staat naast de in deze tabel vermelde organisaties ook ter beschikking voor verhuring

Aantal overnachtingen

SUBSIDIEVERSTREKKING

Decretale subsidies sportfederaties

2017	Basis subsidie	Jeugdsport	Sportkampen	Laagdrempelig sportaanbod	Innovatie
Totaal	21.956.585 €	2.588.767 €	474.277 €	674.893 €	445.615 €

Exclusief topsport

Decretale subsidies unisportfederaties 2017

2017	Basis subsidie	Jeugdsport	Sportkampen	Laagdrempelig sportaanbod	Innovatie
Badminton Vlaanderen vzw	424.262 €	51.041 €	9.692 €	2.131 €	•
Basketbal Vlaanderen vzw	600.066 €	190.517 €	•	•	14.246 €
Danssport Vlaanderen vzw	467.629 €	30.870 €	14.843 €	•	•
Golf Vlaanderen vzw	458.967 €	60.256 €	•	21.131 €	25.500 €
GymnastiekFederatie Vlaanderen vzw	1.167.745 €	132.919 €	1.963 €	16.750 €	10.031 €
Handboogliga vzw	194.074 €	7.951 €	•	•	17.150 €
Klim- en Bergsportfederatie vzw	436.153 €	•	•	•	•
Koninklijke Belgische Korfbalbond - Vlaamse Liga vzw	325.563 €	40.928 €	13.225 €	•	•
Nederlandstalige Liga voor Onderwateronderzoek en -Sport	272.239 €	8.773 €	•	•	12.800 €
Parantee - Psylos vzw	638.230 €	14.117 €	•	28.864 €	•
Rugby Vlaanderen vzw	289.997 €	26.584 €	2.106 €	24.647 €	20.000 €
Skate Vlaanderen vzw	234.712 €	•	•	•	•
Sneeuwsport Vlaanderen vzw	227.678 €	15.336 €	•	•	41.204 €
Tennis Vlaanderen vzw	1.080.112 €	221.531 €	•	88.250 €	100.000 €
Triathlon Vlaanderen vzw	316.305 €	21.973 €	•	•	•
Vlaams Verbond voor Oriënteringssporten vzw	198.649 €	7.178 €	•	6.520 €	11.937 €
Vlaamse Atletiekliga vzw	594.101 €	53.026 €	11.089 €	77.805 €	•
Vlaamse Baseball en Softball Liga vzw	189.964 €	17.722 €	•	•	•
Vlaamse Boks Liga vzw	160.538 €	•	•	•	•
Vlaamse Handbalvereniging vzw	359.862 €	101.904 €	6.692 €	69.263 €	•
Vlaamse Hockey Liga vzw	320.529 €	141.780 €	•	•	25.000 €
Vlaamse Judofederatie vzw	416.021 €	26.919 €	•	2.290 €	6.185 €
Vlaamse Ju-Jitsu Federatie vzw	268.728 €	20.578 €	•	9.600 €	•
Vlaamse Kano & Kajak Federatie vzw	264.900 €	19.140 €	•	•	•
Vlaamse Karate Federatie vzw	266.698 €	•	•	•	•
Vlaamse Liga Paardensport vzw	539.660 €	41.065 €	122.192 €	•	•
Vlaamse Reddingsfederatie vzw	271.770 €	5.317 €	•	•	•
Vlaamse Roeiliga vzw	209.122 €	8.779 €	•	10.530 €	•
Vlaamse Schermbond vzw	188.890 €	•	•	•	•
Vlaamse Schietsportkoepel vzw	259.676 €	•	•	•	•
Vlaamse Squashfederatie vzw	241.039 €	13.079 €	•	•	•
Vlaamse Taekwondo Bond vzw	275.045 €	•	•	•	•
Vlaamse Tafeltennisliga vzw	297.152 €	32.806 €	10.056 €	22.091 €	4.163 €
Vlaamse Zwemfederatie vzw	516.136 €	62.029 €	•	•	•
Voetbal Vlaanderen vzw	2.202.856 €	708.900 €	•	64.500 €	72.998 €
Volley Vlaanderen vzw	617.729 €	168.364 €	•	•	34.327 €
Wandelsport Vlaanderen vzw	782.843 €	•	•	•	•
Waterski Vlaanderen vzw	197.798 €	24.811 €	•	10.475 €	9.150 €
Wielerbond Vlaanderen vzw	528.428 €	124.057 €	•	17.195 €	•
Wind en Watersport Vlaanderen vzw	893.852 €	44.297 €	•	44.075 €	10.950 €
Subtotaal unisportfederaties	18.195.717 €	2.444.546 €	191.858 €	516.118 €	415.640 €

Exclusief topsport

Decretale subsidies multisportfederaties 2017

2017	Basis subsidie	Jeugdsport	Sportkampen	Laagdrempelig sportaanbod	Innovatie
FROS Multisport Vlaanderen vzw	849.566 €	53.167 €	•	19.844 €	5.000 €
Gezinssport Vlaanderen vzw	528.304 €	35.445 €	•	34.000 €	24.975 €
KAVVV & FEDES vzw	393.911 €	•	13.130 €	•	•
OKRA-SPORT+ vzw	523.685 €	9.244 €	•	61.802 €	•
Sportafederatie vzw	889.846 €	32.336 €	151.582 €	13.081 €	•
Sportievak vzw	575.556 €	•	94.424 €	29.375 €	•
Subtotaal multisportfederaties	3.760.868 €	144.221 €	282.419 €	158.775 €	29.975 €

Decretale subsidies organisaties voor de sportieve vrijetijdsbesteding 2017

Vlaamse Cluster van Luchtsporten vzw	103.130 €
Vlaamse Confederatie Hengel-, Honden- en andere Dierenhobby's vzw	172.812 €
Vlaamse Organisatie voor Internationale Volkssporten vzw	156.088 €
Vlaamse Traditionele Sporten vzw	137.971 €
Subtotaal multisportfederaties	570.000 €

Decretale subsidies andere organisaties 2017

Vlaamse Sportfederatie vzw	720.000 €
G-sportplatform	400.000 €
Organisatie voor risicovechtsporten	165.000 €

Erkende, niet-gesubsidieerde sportfederaties 2017

sporttak(ken) op de sporttakkenlijst	Sporttak(ken) niet op de sporttakkenlijst
Federatie Disco, Show en Freestyle vzw	Bowling Vlaanderen vzw
Federatie van Amateurs Motorcrossbonden van Vlaanderen vzw	Cricket Vlaanderen vzw
Landelijke Rijverenigingen vzw	Liga van Vlaamse Zweefvliegclubs vzw
Verbond van Vlaamse Speleologen vzw	Padel Vlaanderen vzw
Vlaamse Kunstschaatsen Bond vzw	Petanque Federatie Vlaanderen vzw
Vlaamse Motorrijdersbond van België vzw	Sportiv vzw
Vlaamse Vechtsport Associatie vzw	Sportvisserij Vlaanderen vzw
Vlaamse Vereniging voor Watersport vzw	Vereniging voor modelluchtvaart vzw
Vlaamse Wielrijdersbond vzw	Vlaamse Autosportfederatie vzw
Vlaamse Wushu Federatie vzw	Vlaamse Boogsport Federatie 'Liggende Wip' vzw
Vlaamse Zaalvoetbalbond vzw	Vlaamse Snookerfederatie vzw

Aantal aangesloten subsidieerbare leden gesubsidieerde sportfederaties 2017

Aantal leden van gesubsidieerde unisportfederaties	1.114.707
Aantal leden van de gesubsidieerde recreatieve sportfederaties	268.794
Totaal aantal aangesloten leden gesubsidieerde sportfederaties	1.383.501

Aantal aangesloten clubs gesubsidieerde sportfederaties 2017

Aantal leden van gesubsidieerde unisportfederaties	9.392
Aantal leden van de gesubsidieerde recreatieve sportfederaties	5.168
Totaal aantal aangesloten clubs gesubsidieerde sportfederaties	14.560

Evolutie aantal gesubsidieerde sportkampen 2009 – 2017

JAARTAL	AANTAL
2009	377
2010	369
2011	340
2012	360
2013	338
2014	329
2015	302
2016	259
2017	241

* binnen de beleidsfocus sportkampen decreet georganiseerde sport

Subsidies provincies 2017

Antwerpen	110.314 €
Limburg	52.332 €
Oost-Vlaanderen	89.877 €
Vlaams-Brabant	67.790 €
West-Vlaanderen	71.726 €

* Alle cijfers onder voorbehoud van definitieve subsidieafrekening

Subsidies andere organisaties 2017

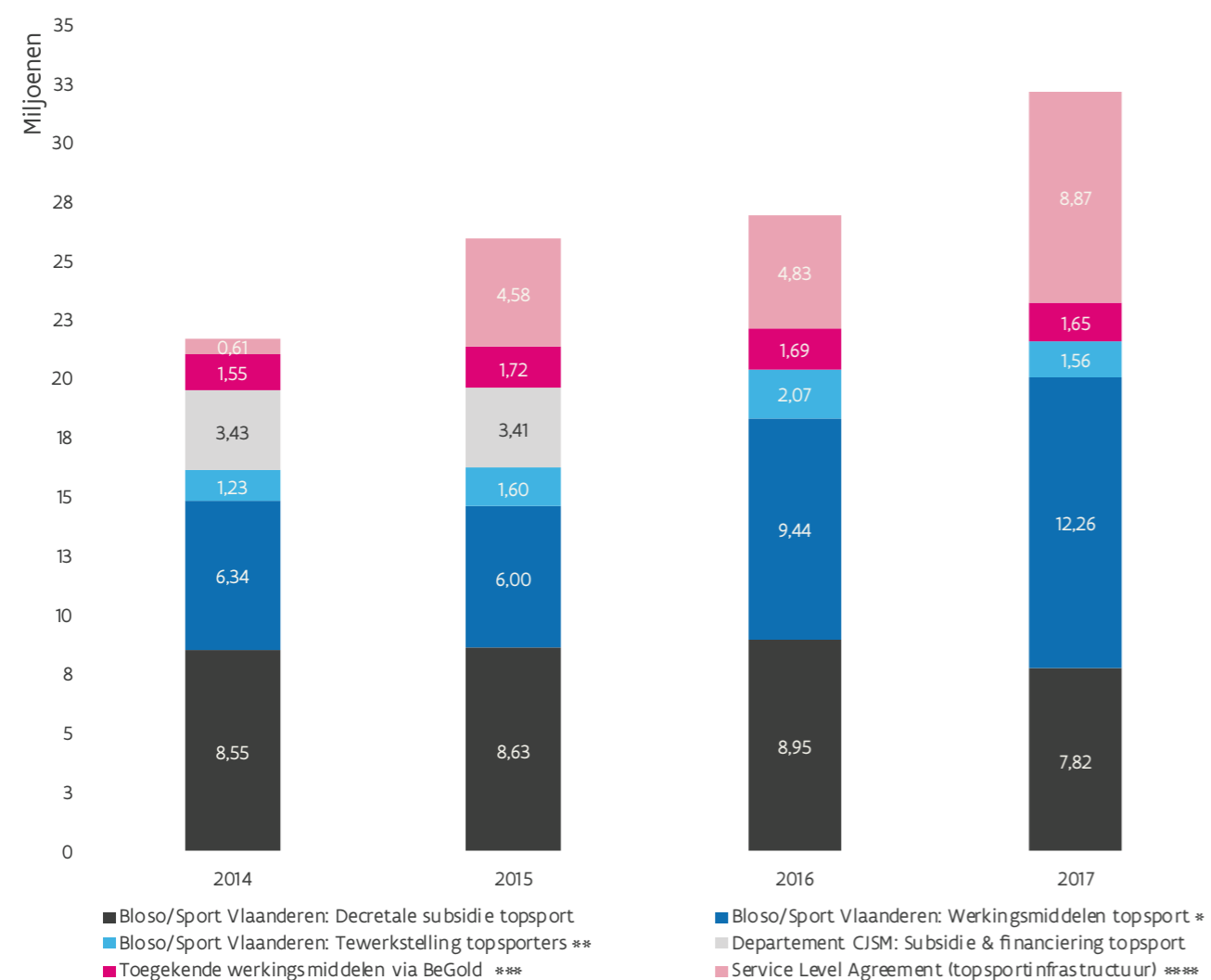
Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) *	758.568 €
De Rand *	79.024 €
Randgemeenten *	81.949 €
ISB vzw	202.748 €
Sportwerk Vlaanderen	3.943.079 €
Sportimonium	685.416 €
5 Vlaamse Associaties *	800.000 €
Overkoepelende studentesportvereniging	139.000 €

Ondersteunde breedtesportevenementen in 2017

Naam Event	Naam Organisatie	Sporttak	Subsidiebedrag
GP Stad Lokeren	Atletiekvereniging Lokeren	Atletiek	5.000 €
Rallysprint T.B.R.	Team Bassin Roeselare	Autorally	1.500 €
Victor Junior Olve Tournament	Olve Badminton	Badminton	2.500 €
24ste Rudy's Tornooi	K-Basketteam Kortrijk	Basketbal	1.000 €
X-mastournament	bb-projects	Basketbal	5.000 €
Leuven Beachvolley	Lizards Leuven	Beachvolleybal	5.000 €
Recreas Boccia Tornooi	Recreas	Boccia	1.000 €
PPC Bocciaoernooi	Parantee	Boccia	3.000 €
22nd JIC Sinjoor International Youth Tournament	Jeugdinitiatieclub Sinjoor	Bowling	2.000 €
L'equino	L'equino	Eventing	5.000 €
Nationale Eventingwedstrijd Waregem CNC	Rijvereniging De Gaverbeek	Eventing	3.500 €
Move it! XL	Psylos	G-sport	3.000 €
International Unified Futsal Christmas Cup	G-Sport Pajottenland	G-voetbal	1.000 €
Raid of Valour Urban Obstacle Run	dOCRs	Hindernissenloop	3.000 €
Izegem Open	Judo Izegem	Judo	1.000 €
Ippon Trophy Antwerp 2017	Top Judo Antwerpen	Judo	3.000 €
Inter Antwerp Open	Antwerp United Judo	Judo	3.000 €
Gentlemenscup & Debutantenkampioenschap	Ruiterclub Tallerhof	Jumping	3.000 €
12th International Belgian Open Karate (kumite)	Vlaamse Karate Federatie	Karate	3.000 €
Max Climbing Championship	Bleau Climbing Team	Klimmen	5.000 €
26th Flanders Synchro Open	Olumpia	Kunstzwemmen	5.000 €
Keizer Karel Cup	Keizer Karel Cup 2008	Minivoetbal	5.000 €
Mountainbike van Vlaanderen	Summerbike	Mountainbike	5.000 €
Jespo On Tour Grote Markt XL	Jespo	Omnisport	1.000 €
Driedaagse van België 2017	Vlaams Verbond Oriënteringssporten	Oriëntatiesport	5.000 €
Flanders Padel Youth Cup	Padel Vlaanderen	Padel	3.000 €
Tibeflex Open Padeltoernooi	Padel Vlaanderen	Padel	3.000 €
Belgian Panna Championship	Straatvoetbal Bond Vlaanderen	Pannavoetbal	5.000 €
WK Petanque 2017 Gent	Sport Events Petanque Fed Vlaanderen	Petanque	5.000 €
40th Ghent Int Spring Regatta	Gentse Roei- en Sportvereniging	Roeien	2.000 €
Int Vlaamse Roeikampioenschappen Juniores	Koninklijke Roei- en Sportvereniging Sport Gent 1883	Roeien	2.500 €
2017 A Skate Odyssey	Gent GO GO roller girls	Rollersporten	3.000 €
Malle 2017 World Para Dance Sport Championships	Dansprovant	Rolstoeldans	5.000 €
Flanders Open Rugby	Dendermonde Rugbyclub	Rugby	5.000 €
Rhinos preseason rugby tournament	Rhinos Rugby Oudenaarde	Rugby	3.000 €
6th Sepak Takraw Belgium Open	Sepak Takraw België	Sepak Takraw	1.000 €
Kids Cup	Reko Roller Club Zemst	Skeelers	500 €
Belgian Junior Open	Vlaamse Squashfederatie	Squash	5.000 €
Streetsoccer	Antwerpse Voetbalschool	Straatvoetbal	5.000 €
Internationaal Jeugdtoernooi	Vlaamse Tafeltennisliga	Tafeltennis	3.000 €
Limburg Open Touchtennis	Toteli	Touchtennis	1.000 €
Triatlon Lille	Triatlonclub Lille	Triatlon	3.000 €
Triatlon Festival Wuustwezel	Comité Sterke Peer Triatlon	Triatlon	5.000 €
U13 Cup Bassevelde	Maarten	Voetbal	5.000 €
KLJ Landjuweel 2017	KLJ & Groene Kring	Volkssporten	1.500 €
Int Tweedaagse Vlaanderen	Int Tweedaagse Blankenberge	Wandelen	5.000 €
73ste Gullegem Koerse	KSC Gullegem Sport	Wielrennen	5.000 €
2017 Laser 4.7 Youth Championship	Koninklijke Yacht Club Nieuwpoort	Zeilen	5.000 €
Nieuwpoortweek	Nieuwpoortweek	Zeilen	5.000 €

Investerings topsport in de periode 2014-2017

Begroting Topsport	2014	2015	2016	2017
Bloso/Sport Vlaanderen: Decretale subsidie topsport	8.550.000 €	8.630.000 €	8.950.000 €	7.817.509 €
Bloso/Sport Vlaanderen: Werkingsmiddelen topsport *	6.340.000 €	6.000.000 €	9.440.000 €	12.261.500 €
Bloso/Sport Vlaanderen: Tewerkstelling topsporters **	1.230.000 €	1.600.000 €	2.070.000 €	1.558.000 €
Departement CJSM: Subsidie & financiering topsport	3.430.000 €	3.410.000 €	•	•
Toegekende werkmiddelen via BeGold ***	1.550.000 €	1.720.000 €	1.690.000 €	1.650.000 €
Service Level Agreement (topsportinfrastructuur) ****	610.000 €	4.580.000 €	4.830.000 €	8.874.607 €
Totaal	21.710.000 €	25.940.000 €	26.980.000 €	32.161.616 €

* Werkingsmiddelen topsport in uitvoering van het Topsportactieplan Vlaanderen, exclusief de Vlaamse inbreng van 740.000 euro in het project BeGold

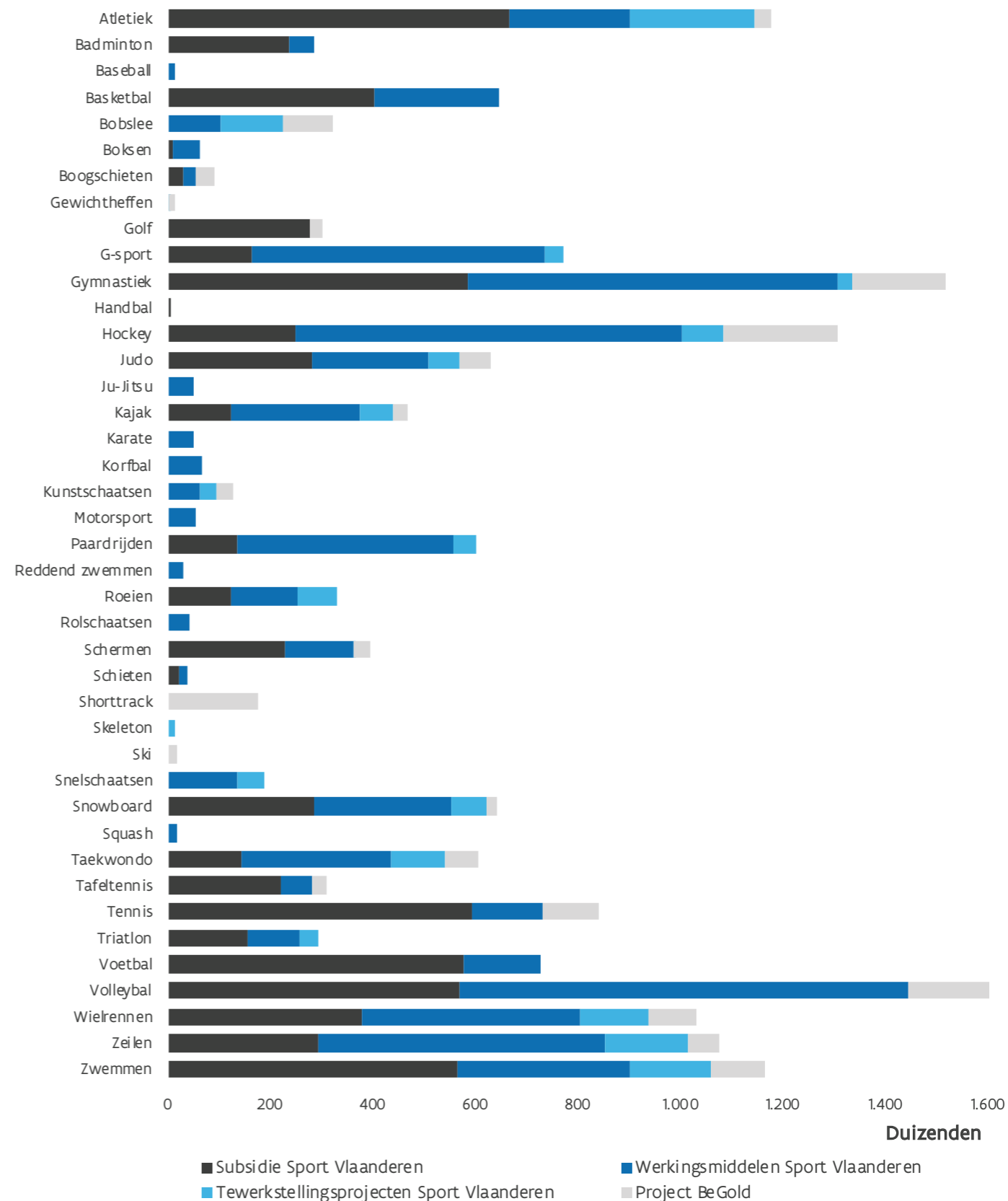
** Tot juni 2016 via personeelskredieten, sindsdien via werkmiddelen topsport in uitvoering van het Topsportactieplan Vlaanderen

*** Toegekende financieringen aan Vlaamse topsportfederaties vanuit de gemeenschappelijke pot BeGold tbv Vlaamse & bicommunautaire topsportprojecten (Lotto, Sport Vlaanderen, Adeps, BOIC en Duitstalige Gemeenschap). Herberekening van de bicommunautaire projecten (periode 2014-2017)

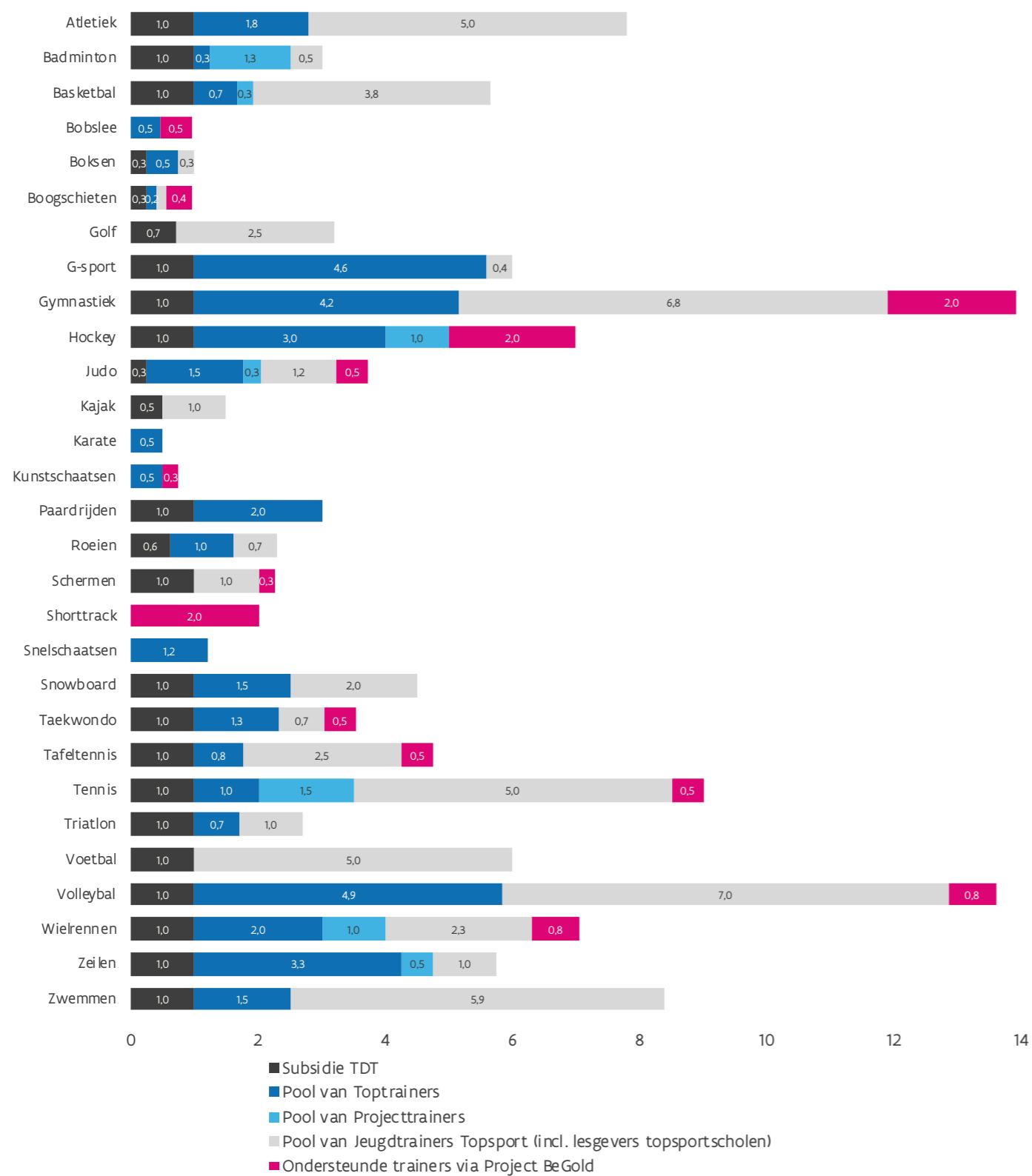
**** In december 2017 werd 8.874.607 € toegekend. De afrekening gebeurt bij oplevering van het project.

• = niet van toepassing

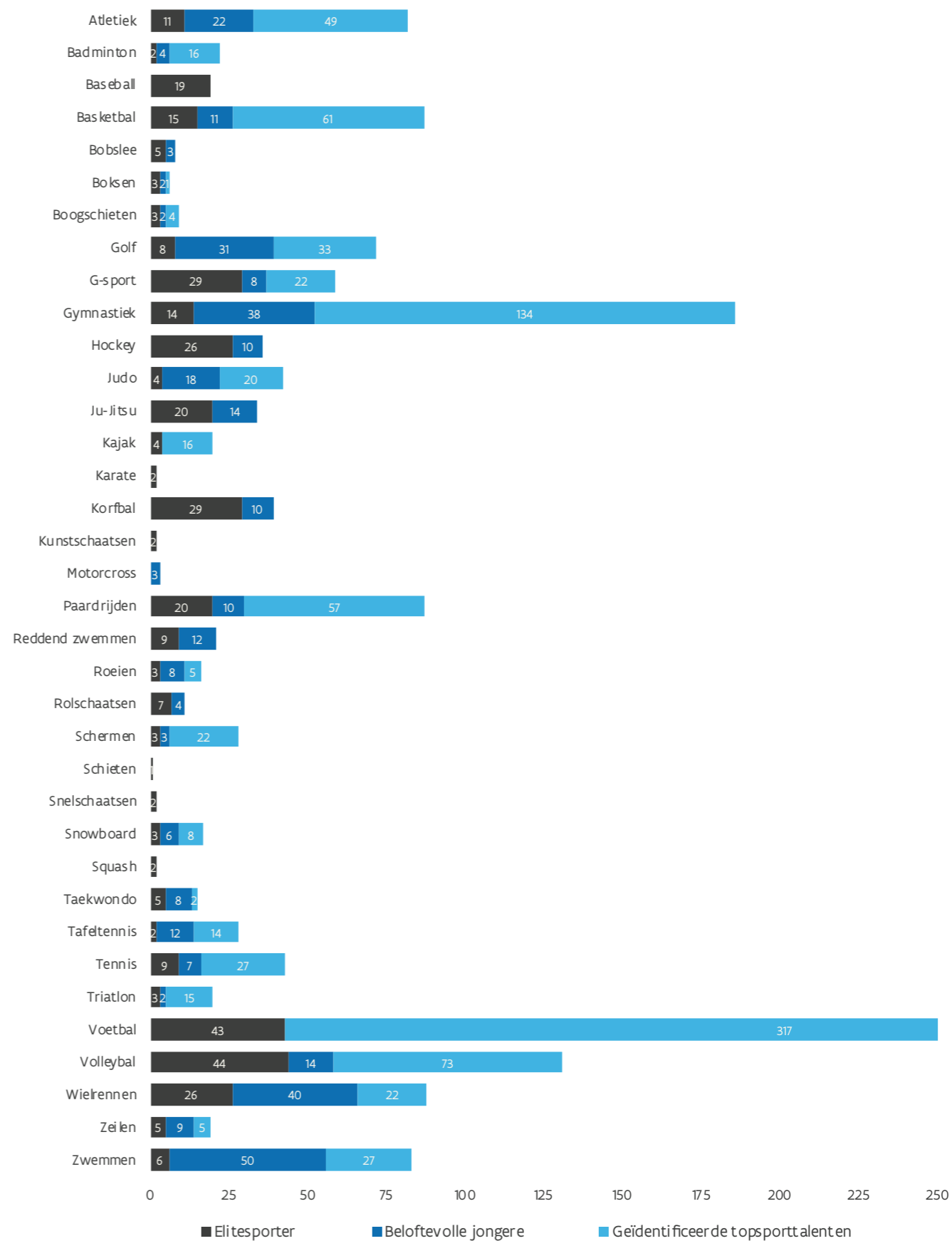
Investerings topsport 2017: ondersteunende programmakost per sporttak

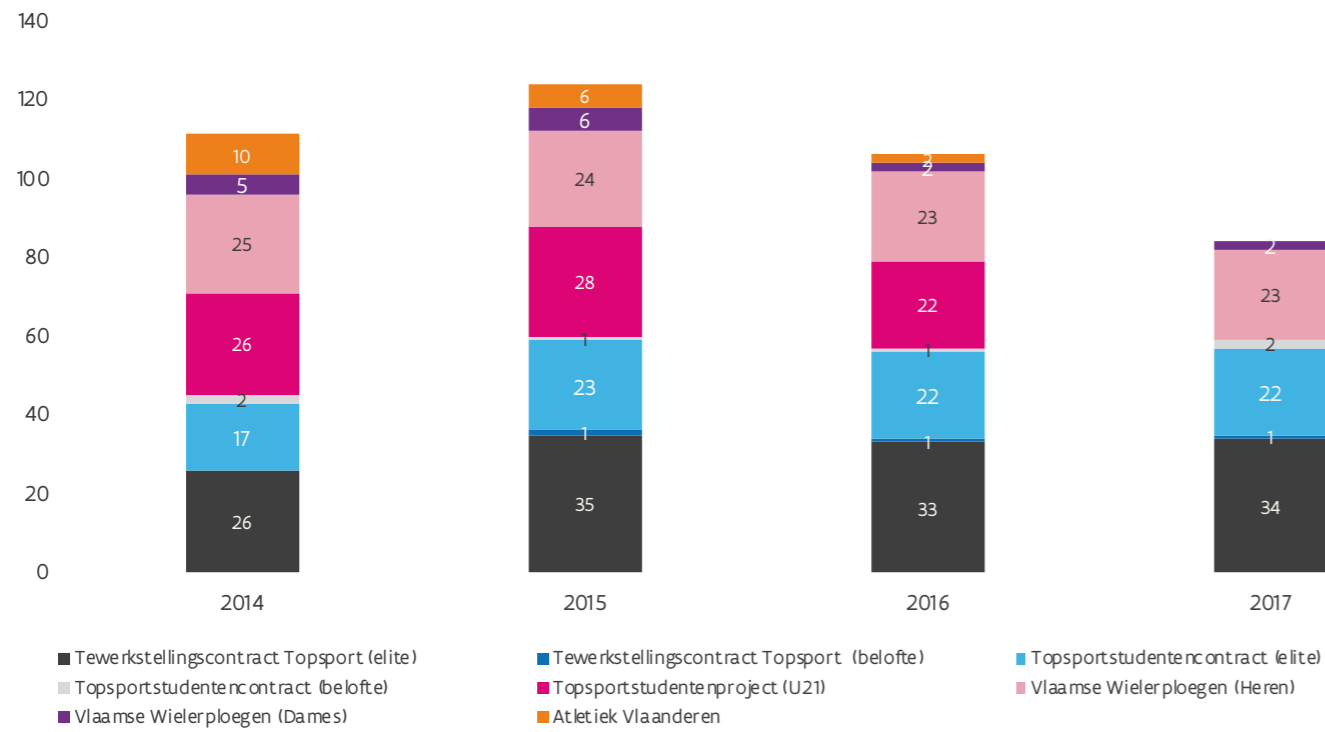
Ondersteunende topsportomkadering per sporttak in 2017 (#VTE)

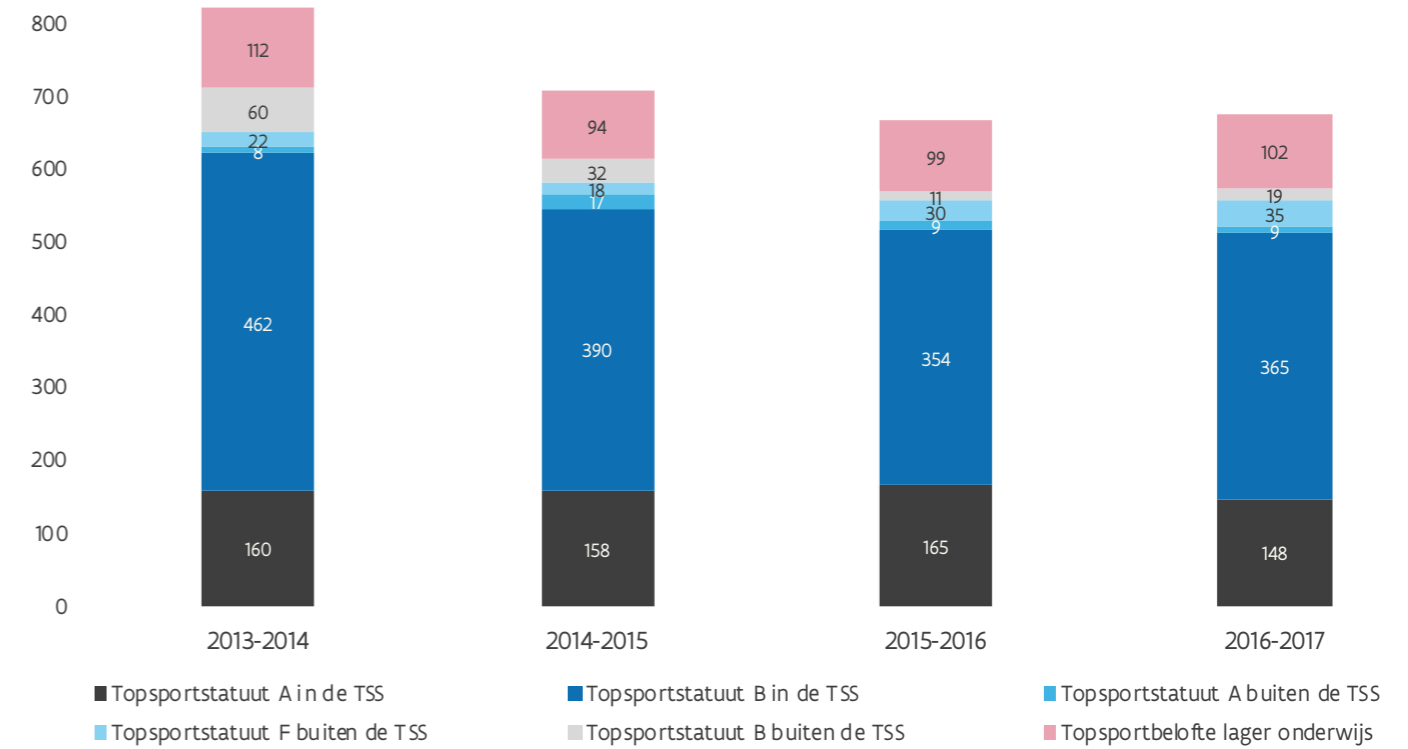
Vlaamse topsportpopulatie 2017

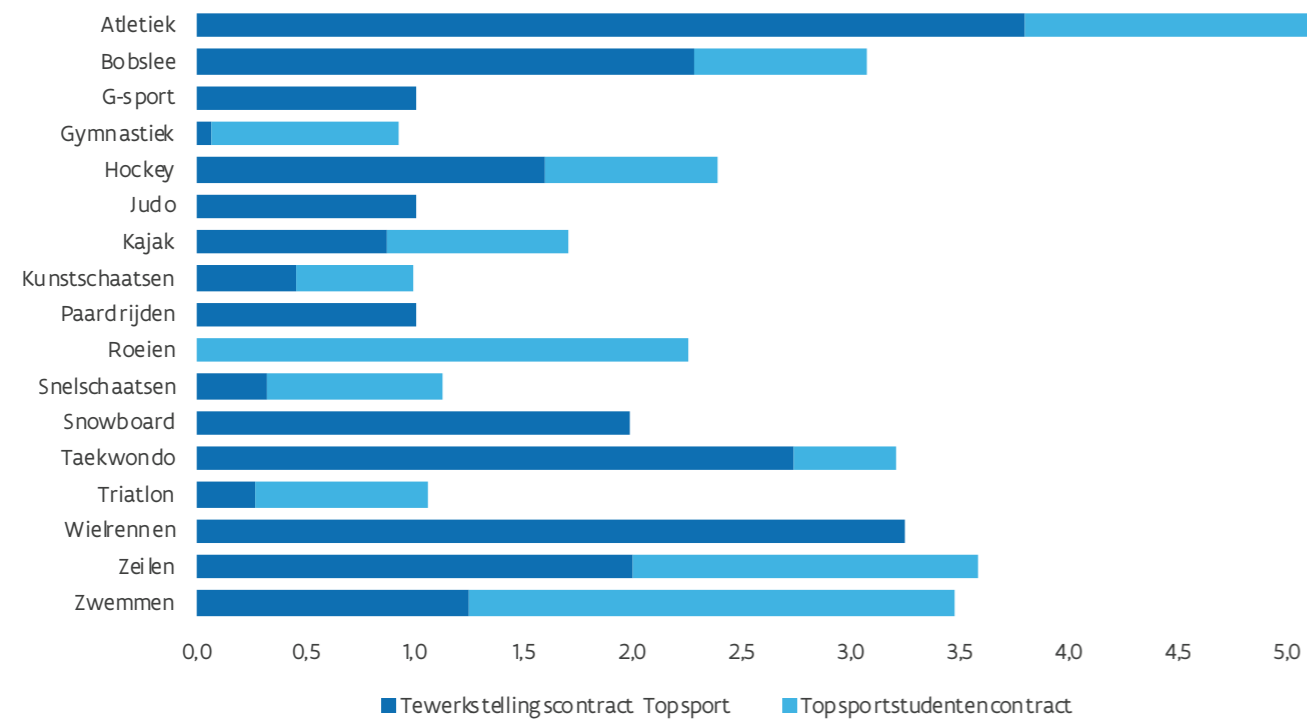
Aantal tewerkgestelde topsporters via een tewerkstellingsproject Topsport 2014 -2017

Toegekende topsportstatuten per schooljaar van 2013-2014 tot 2016-2017

Aantal VTE tewerkgestelde topsporters via tewerkstellingsprojecten Topsport van SV 2017

Toegekende topsportstatuten schooljaar 2016-2017

Sport	Topsportstatuut A in de TSS	Topsportstatuut B in de TSS	Topsportstatuut A buiten de TSS	Topsportstatuut F buiten de TSS	Topsportstatuut B buiten de TSS	Topsportbelofte lager onderwijs	Totaal
Atletiek	-	35	-	-	-	-	35
Badminton	8	5	-	-	-	-	13
Basketbal	-	55	-	-	6	-	61
Golf	1	4	-	-	-	-	5
Gymnastiek	50	-	5	-	-	92	147
Judo	8	-	3	-	1	-	12
Schermen	2	7	-	-	-	-	9
Snowboard	6	-	-	-	-	-	6
Taekwondo	4	-	-	-	-	-	4
Tafeltennis	2	2	-	-	-	-	4
Tennis	10	-	-	12	-	10	32
Triatlon	-	-	-	8	-	-	8
Voetbal	13	191	-	15	11	-	230
Volleybal	27	45	1	-	1	-	74
Wielrennen	1	14	-	-	-	-	15
Zwemmen	16	7	-	-	-	-	23

* TTS = topsportscholen

Behaalde prestaties door Vlaamse topsporters in Olympische disciplines

Olympische Spelen				
Jaartal	Goud	Zilver	Bron	Top-8 *
2014	0	0	0	3
2016	1	2	2	12

Wereldkampioenschappen - Olympische disciplines				
Jaartal	Goud	Zilver	Bron	Top-8 *
2014	0	0	1	8
2015	1	1	1	12
2016	0	0	1	10
2017	2	1	3	12

Europees kampioenschap - Olympische disciplines				
Jaartal	Goud	Zilver	Bron	Top-8 *
2014	1	1	1	19
2015	1	0	1	9
2016	2	5	5	31
2017	2	4	1	24

* top 8 (plaatsen 4 t.e.m 8)

Behaalde prestaties door Vlaamse topsporters in Paralympische disciplines

Paralympische Spelen			
Jaartal	Goud	Zilver	Bron
2014	0	0	0
2016	4	2	2

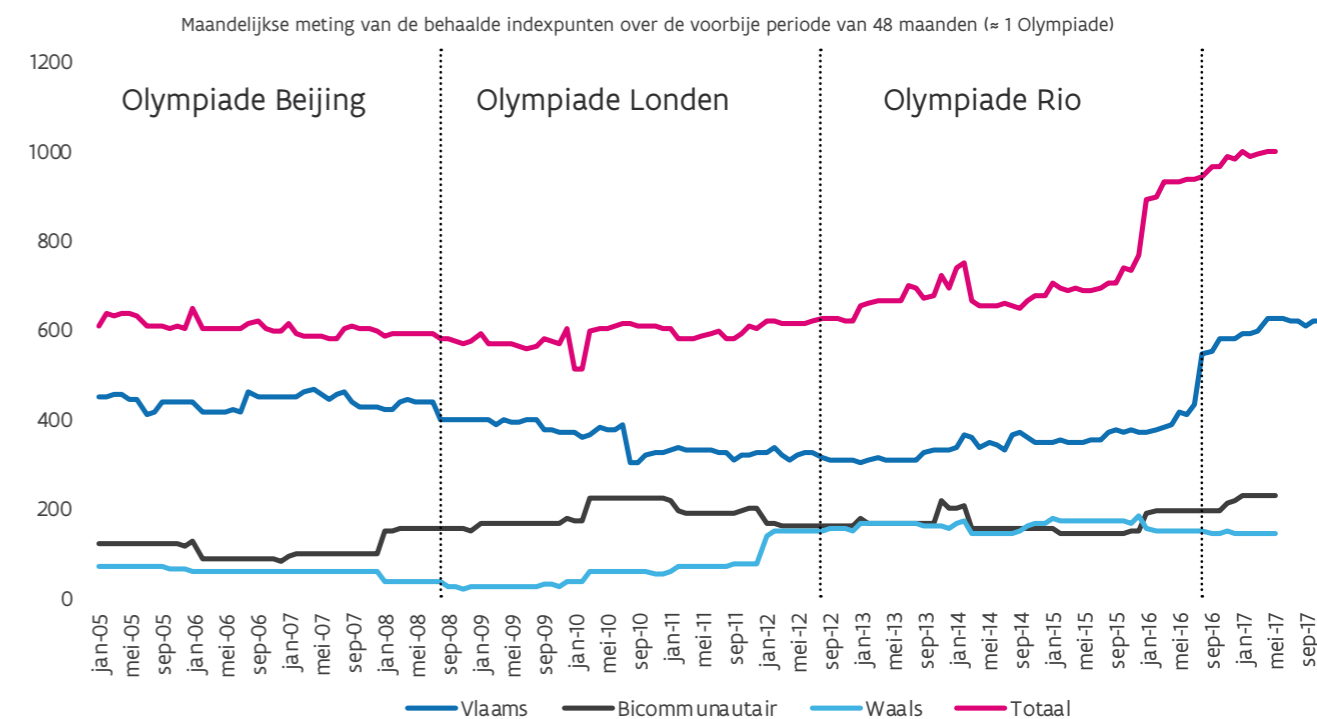
Wereldkampioenschappen - Paralympische disciplines			
Jaartal	Goud	Zilver	Bron
2014	0	0	3
2015	4	1	0
2016	0	0	0
2017	2	0	4

Europees kampioenschap - Paralympische disciplines			
Jaartal	Goud	Zilver	Bron
2014	0	2	1
2015	4	0	0
2016	2	0	3
2017	2	1	2

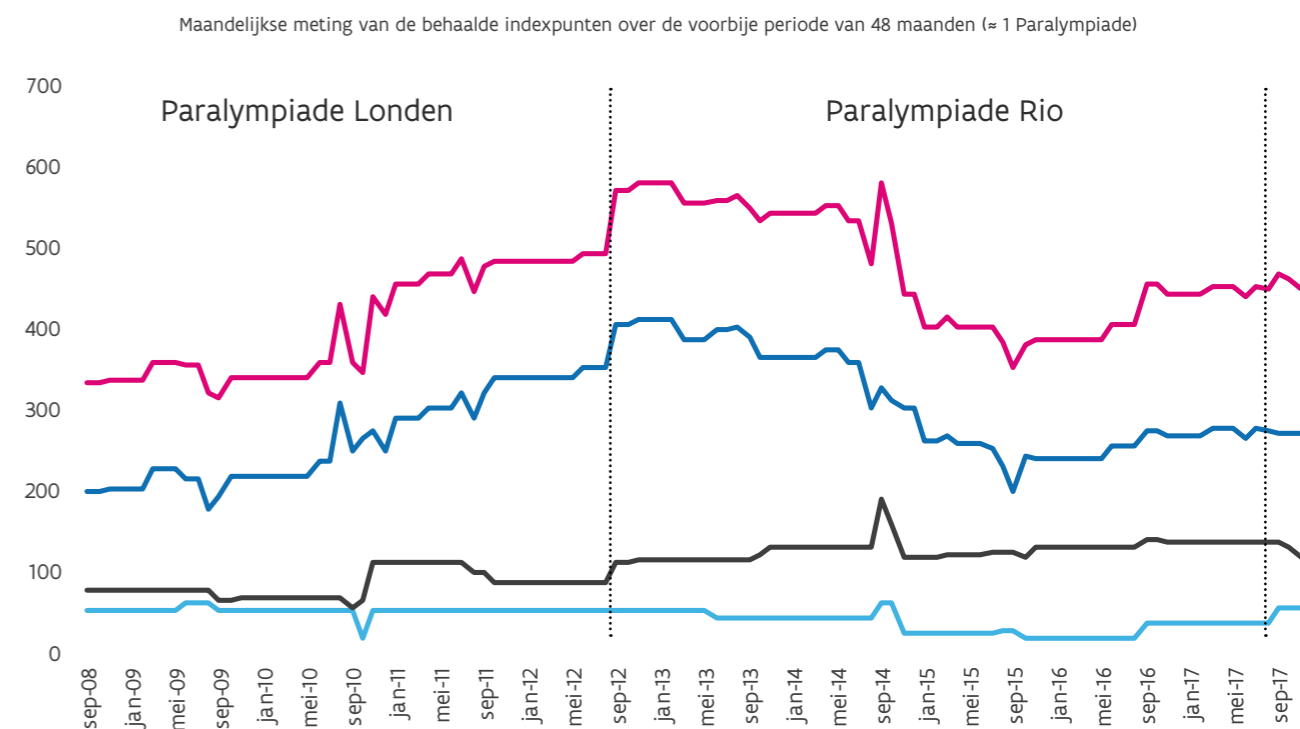
Céline Deleuze

Voortschrijdende som van de cumulatieve topsportindex per regio in Olympische disciplines

Voortschrijdende som van de cumulatieve topsportindex per regio in Olympische disciplines
Voortschrijdende som van de cumulatieve topsportindex per regio in Paralympische disciplines

Voortschrijdende som van de cumulatieve topsportindex per regio in Paralympische disciplines

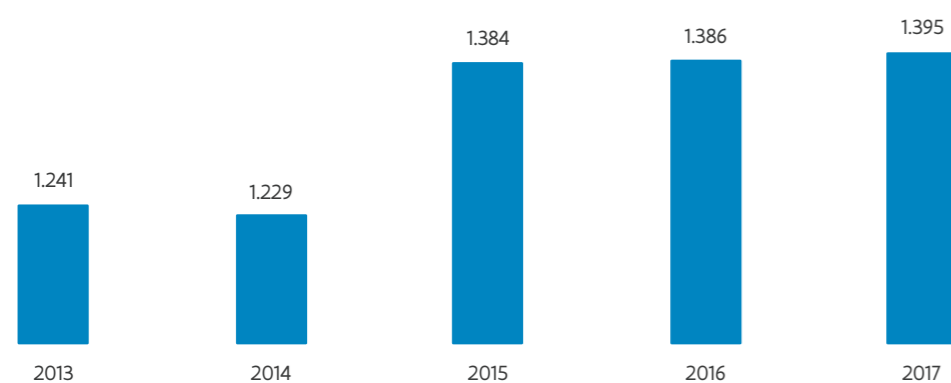
Sporttak	Naam Event	Datum	Subsidiebedrag
Atletiek	Nacht van de Atletiek	22 juli 2017	62.000 €
Atletiek	Memorial Van Damme	1 september 2017	33.000 €
Atletiek	Crosscup	najaar en winter 2017-2018	22.500 €
Atletiek	Ifam Indoor	11 februari 2017	20.000 €
Badminton	Yonex Badminton	1 september 2017	6.500 €
Basketbal	QR Eurobasket Women 2019	18 - 22 november 2017	11.500 €
Boksen	EK-titelkamp Yves Ngabu	4 juni 2017	4.500 €
Dans	Unbreakable	22 april 2017	5.000 €
G-sport	WB Paracycling Oostende	16 - 21 mei 2017	15.000 €
G-sport	CPDI	20 - 24 april 2017	6.000 €
G-sport	Belgian Table Tennis Open	28 - 30 oktober 2017	6.900 €
Gymnastiek	FIG World Cup Acro	7 - 9 april 2017	6.500 €
Gymnastiek	Flanders Internationaal Team Challenge	7 - 11 juni 2017	12.000 €
Handbal	EK kwalificatie België-Litouwen	3 mei 2017	4.000 €
Handbal	EK kwalificatie België-Noorwegen	14 juni 2017	4.000 €
Hockey	Euro Hockey League	3 - 4 juni 2017	9.500 €
Hockey	World League Hockey dames - 1/2 finales	21 juni - 2 juli 2017	25.000 €
Motorcross	GPMX Lommel	5 - 6 augustus 2017	47.500 €
Motorcross	WK motorcross zijspannen	8 - 9 juli 2017	2.500 €
Paardensport	Jumping Antwerpen	19 - 22 april 2017	15.000 €
Paardensport	Jumping Lummen	27 - 30 april 2017	36.000 €
Paardensport	Kerstjumping Mechelen	26 - 30 december 2017	47.500 €
Paardensport	Eventing Waregem	24 september 2017	15.000 €
Paardensport	Jumping Knokke	6-9 juli 2017	15.000 €
Paardensport	Jumping Wolvertem	30 augustus - 3 september 2017	15.000 €
Paardensport	CVI Belgium Voltige	26 - 28 mei 2017	2.500 €
Schermen	WB-satelliettoernooi sabel dames en heren	14 - 15 oktober 2017	1.500 €
Schermen	WB schermen - SKG Ladies World Cup	17 - 19 november	8.000 €
Skeelers	European Cup Skeelers Mechelen	12 - 14 mei 2017	3.300 €
Skeelers	European Cup Skeelers Oostende	11 - 13 augustus 2017	3.300 €
Taekwondo	G1 Belgian Open Taekwondo	17 - 19 maart 2017	6.500 €
Tafeltennis	TT Oostende	11 -15 augustus 2017	7.500 €
Tafeltennis	IIT World Tour Belgium Open	1 september 2017	9.500 €
Tennis	ATP European Open Antwerpen	16 -22 oktober 2017	45.000 €
Tennis	Daviscup België-Australië	15 - 17 september 2017	23.500 €
Volleybal	CEV Challenge Cup - 1/4 F - Asterix Kieldrecht	22 februari 2017	3.000 €
Volleybal	CEV Cup - 1/4 F - Lindemans Aalst	15 maart 2017	4.000 €
Volleybal	Europese campagne Roeselare - 2e ronde	1 maart 2017	5.000 €
Volleybal	WK-kwalificatietoernooi dames - 2e ronde	31 mei - 4 juni 2017	12.500 €
Volleybal	World League heren	16 - 18 juni 2017	50.000 €
Volleybal	WK kwalificatietoernooi heren - 3e ronde	11 - 16 juli 2017	5.500 €
Wielrennen	UEC European Cup BMX - manche 1 en 2	31 maart - 2 april 2017	8.000 €
Wielrennen	Flanders Classics voor heren	voorjaar 2017	165.000 €
Wielrennen	Kuurne-Brussel-Kuurne	28 februari 2017	15.000 €
Wielrennen	Nokere Koerse	15 maart 2017	15.000 €
Wielrennen	E3-prijs Harelbeke	24 maart 2017	15.000 €
Wielrennen	Driedaagse De Panne-Koksijde	28 - 30 maart 2017	18.000 €
Wielrennen	Binck Bank Tour (3 ritten in Vlaanderen)	7 - 13 augustus 2017	7.000 €
Wielrennen	Brussels Cycling Classic	2 september 2017	15.000 €
Wielrennen	Flanders Classics voor dames	voorjaar 2017	25.000 €
Wielrennen	BeNeLadies Tour	13 - 16 juli 2017	5.000 €
Wielrennen	Lotto Belgium Ladies Tour	5 - 9 september 2017	5.000 €
Wielrennen	International Track Meeting	17 - 18 maart 2017	2.500 €
Wielrennen	Zesdaagse Vlaanderen-Gent	14 - 19 november 2017	40.000 €
Wielrennen	UCI Supercross World Cup BMX	14 mei 2017	12.000 €
Wielrennen	Wereldbeker trial Aalter	20 - 21 mei 2017	3.000 €
Wielrennen	Wereldbeker trial Antwerpen	23 - 24 september 2017	3.000 €
Wielrennen	Superprestige veldrijden	najaar en winter 2017-2018	25.000 €
Wielrennen	Wereldbekerveldrit Koksijde	22 oktober 2017	5.000 €
Wielrennen	Wereldbekerveldrit Heusden-Zolder	26 december 2017	5.000 €
Wielrennen	Druivencross Overijse	10 december 2017	5.000 €
Wielrennen	Primus Classic	16 september 2017	15.000 €
Wielrennen	Omloop van het Hageland	26 februari 2017	2.500 €
Wielrennen	Trofee Maarten Wijnants	7 mei 2017	2.500 €
Wielrennen	Dwars door de Westhoek	14 mei 2017	2.500 €
Wielrennen	Gooik-Geraardsbergen-Gooik	28 mei 2017	2.500 €
Wielrennen	Flanders Diamond Tour Nijlen	11 juni 2017	2.500 €
Wielrennen	City Mountainbike Challenge Waregem	24 - 25 juni 2017	3.000 €
Wielrennen	City Mountainbike Challenge Antwerpen	23 - 24 september 2017	3.000 €
Wielrennen	Veldrit Oostmalle	19 februari 2017	5.500 €
Wielrennen	DVV Trofee veldrijden	najaar en winter 2017-2018	30.000 €
Wielrennen	veldrit Hasselt	2 december 2017	5.000 €
Zeilen	WK U-21 Laser Radial/Laser Standard	26 juli - 2 augustus 2017	5.000 €
Zwemmen	Flanders Speedo Cup	21 - 22 januari 2017	10.000 €
Zwemmen	EK reddend zwemmen	3 - 10 september 2017	4.500 €

Peter Genyn

SPORTKADEROPLEIDING

Evolutie van het aantal cursussen 2013 - 2017

Aantal cursussen per cursussoort in 2017

Cursussoort	Aantal cursussen
Aspirant-Initiator	110
Initiator	896
Instructeur B	177
Trainer B	86
Trainer A	49
Hoger Redder	37
Multimovebegeleider	34
Andere	6
Totaal	1.395

Aantal cursussen per provincie in 2017

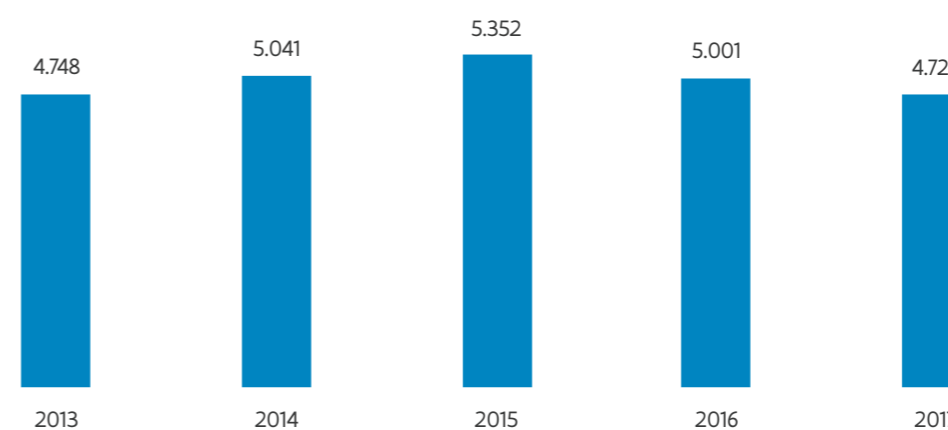
Provincie	Aantal cursussen
Antwerpen	351
Limburg	185
Oost-Vlaanderen	315
Vlaams-Brabant	214
West-Vlaanderen	275
Brussels HG	26
Totaal	1.366

* 29 cursussen vonden in het buitenland plaats

Aantal inschrijvingen per cursussoort in 2017

Cursussoort	Man	Vrouw	Totaal	%
Aspirant-Initiator	791	748	1.539	18,13%
Initiator	2.516	1.195	3.711	43,72%
Instructeur B	999	282	1.281	15,09%
Trainer B	312	58	370	4,36%
Trainer A	148	14	162	1,91%
Hoger Redder	572	309	881	10,38%
Multimovebegeleider	195	339	534	6,29%
Andere	8	3	11	0,13%
Totaal	5.541	2.948	8.489	100,00%

Evolutie aantal VTS-gediplomeerden 2012 - 2017

* via erkende en VTS-module-organisaties

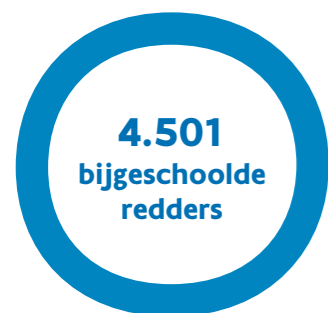
Aantal gediplomeerden per cursussoort 2017

Cursussoort	<=18j		19-20j		21-25j		26-30j		31-35j		36-40j	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Initiator	340	304	196	138	511	275	254	105	210	62	272	62
Instructeur B	10	1	22	12	227	96	106	31	89	6	119	8
Trainer B	1	0	3	0	86	30	67	12	57	6	63	1
Trainer A	0	0	0	0	25	12	6	3	0	0	7	0
Hoger Redder	215	154	107	51	117	73	29	15	22	6	16	4
Andere	1	4	1	4	30	23	10	1	4	0	2	0
Subtotaal	567	463	329	205	996	509	472	167	382	80	479	75

Cursussoort	41-45j		46-50j		51-55j		56-60j		61-65j		>65j		Eindtotaal
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	
Initiator	172	29	108	24	56	20	22	13	14	9	5	1	3.202
Instructeur B	83	10	38	1	13	2	4	1	2	0	1	0	882
Trainer B	53	2	31	2	14	10	6	0	1	0	1	0	446
Trainer A	6	1	7	3	1	0	1	0	0	0	0	0	72
Hoger Redder	9	6	14	4	7	4	2	0	2	0	0	0	857
Andere	2	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	85
Subtotaal	325	49	198	35	92	36	35	14	19	9	7	1	5.544

* Daarnaast waren er 515 geattesteerden Multimove- en Sportsnackbegeleiders en 1415 geattesteerden Aspirant-Initiator in 2017.

Bijscholingen in 2017

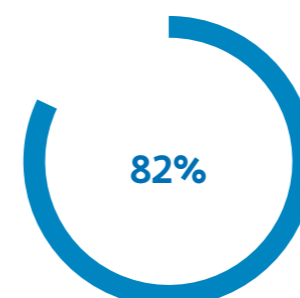

VTS Plus in 2017

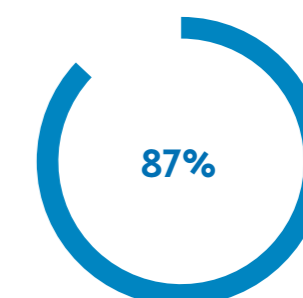

VTS PLUS

Tevredenheidsscore opleidingen 2017

Tevredenheidsscore bijscholingen 2017

TEAMWORK

COLOFON

Deze publicatie is een initiatief van:

Vlaamse overheid

Sport Vlaanderen

Arenbergstraat 5, 1000 Brussel

Website: www.sport.vlaanderen

Coördinatie: Karolien Haepers

Redactie: Tanja Vanhoecke

Vormgeving: Lieve Wyndaele

V.U.: Philippe Paquay

* Deze publicatie kon maar gerealiseerd worden dankzij de input en de hulp van de verschillende afdelingen van Sport Vlaanderen.

SPORT.
VLAANDEREN

JAARVERSLAG 2017

SPORT VLAANDEREN

